

24728

AZERBAIJAN
1937

D Y Z Ə L İ Ş

Səhifə	Sətr	Getmiş	Oxumalı
6	aş. 2	Arbq	aşbq
31	jux. 7	gəjlər	gəllər
33	jux. 6	ajpada	ojpada
53	aş. 1	hərəkət	bərəkət
55	jux. 3	daqb	aqb
56	aş. 5	Bəz	Bez
68	jux. 5	sinən	sinəm
87	jux. 1	dəjə,	dejə,
94	jux. 1	onlar	olanlar
94	aş. 5	Collərdə	Gəllərdə
139	aş. 8	Qal	Qul
181	aş. 13	Əhsənət	Əhsənty
193	aş. 11	mysəllada	myəllada
197	aş. 5	dirixşanb	dirəxşanb
199	jux. 3	şəjirdlərin	şəjirdlərim
201	jux. 6	Tərqətdə	Təriqətdə
205	jux. 2	soraqəna	soraqənb
206	aş. 5	bir	pir
218	aş. 2	qumaş	tumaş
233	jux. 8	dutamadəm	dutammadəm
242	aş. 2	həm	kəm
263	jux. 1	dykkaub	dykanb

Aşbq Ələsgər—Şeirləri. Toplayan—Hümmət Əlizadə

III Cərd

AZƏRNƏŞR
Bədii-ədəbiyat şöbəsi
Bakı — 1937

Rəssam: *Əmir Haqszadə*
Texredaktor: *M. Zeynalzadə*
Qorreqtor: *M. Balakışijev*

BİOQRAFİJA

Tavus kimi qalxdı çeşmə başından,
Bytyn gözəllərin gözəli Gylly;
Almadır janaq, billur buxaq,
Dodaxlar mejli, məzəli Gylly!

Qəja baxdın məni saldıñ firqətə,
Jusif kimi neçə dısdım qurbətə,
Hicran dərdi məni salıb zillətə,
Səni gərsəm dərdim azal, Gylly!

Ələsgər qurbandı aj boju minə,
İncidən, mərcandan dyzyb gəjsynə,
Tərsa yzın gərsə tez gələr dinə,
Alım gərsə gedər saz al, Gylly!

Göryrsənmi oqurun baxan gözəl.
Tərən kimi neçə çilvələnidir?
Bir qija baxanda aldı çanым,
Gözləri qydrətdən syrmələnidir.

Xoş gəlir dir xoş saatda çahana,
Jox gözəllijinə qysur, bahana,
Qənd əzilib dilə, dişə, dahana,
Qajmax dodaxlara bal bələnidir.

Ələsgər qurbandı belə gəlinə,
Sona tək çumubdur eşqin gəlinə,
Mina kəmər xub jaraşır belinə,
Jaxasъ qəzylədan dyjmələnidir.

Gözəllər sultanь, mələklər şahь,
Ala gözly ханым, getmə, amandь!
Dərdindən xəstəjəm, cəkərem ahь,
Əlyrəm Loqmanым, getmə, amandь!

Çamalın gəjcəkdir bajram ajəndan,
Gərən dojmaz saclarынın bujundan,
Lajьx dejil qurban kəsəm qojundan,
Sana qurban çanым, getmə, amandь!

Sən mələkzadasan, aj mina gərdən,
Kəsmə məhəbbətin qul Ələsgərdən,
Gynahkar qulunam, salma nəzərdən,
Kərəmli sultanым, getmə, amandь!

Ala gözlym, səndən ajr düşəli
Ah cəkməkdən baqgym qana dənybdyr;
Qədd əjilib, bel bykylb, huş gedib,
Xəzan dəmiş gylstana dənybdyr.

Dindirirəm danışmırsan, gylmyrsən,
Xəbər alıb əhvalımb bilmirsən,
Endiribən məclisimə gəlmirsən,
Joxsa taxtın Sylejmana dənybdyr?

Dal gərdəndə sijah zylfyn hərybdyr.
İnkər da olmasa ilqar veribdir,
Aşyq Ələsgərdən yz dəndəribdir,
Ja baxt jatıbb, ja zəmana dənybdyr.

Dərdim coxdur, dindirməjin, həzərat!
Məni bir ala göz çejran öldyryr;
Qylyncşyz, tyfəngsiz albr çanym, b,
Kimsə bilmir pinhan-pinhan öldyryr.

Hec bilmirəm nejləmişəm, nejləjim,
Xəncər alım qara baqgym tejləjim,
Bir çanym var, jara qurban ejləjim,
El də desin, aşyq qurban öldyryr.

Ələsgərəm, bir gözələ mehmanam,
Əlməjinçə cətin dənəm, usannam,
Əzraili qanlı tutmasın anam,
Məni bir kipriji pejkan öldyryr.

168134

Aj bimyrvət, biinsafın balası!
Mən səni sevmişəm saq ırəjimdə;
Həsərət cəkdik ortalıxda gyl əkdik,
Qara nəqtə qojdun aq ırəjimdə.

Mə'rifət şərbəti içə bilmirəm,
Şəriət dərjadır kecə bilmirəm,
Sirr səzym jadlara aca bilmirəm,
Qaldı qıyamata daq ırəjimdə.

Ələsgər hec cəxmaz qəm libasından,
Gəzy dojmaz gəzyn təmənnasından,
Cəhənnəm xofundan, eşq havasından
Əridi qalmadı jaq ırəjimdə.

Gəzəllər sultanı aj Səlbixanım!
Sallanışın bir mahala əvəzdir;
Gəzlərinə qijmət qoja bilmərəm,
Qaşın min tıymənlik mala əvəzdir.

Sırahı gərdənli, qəddi mə'tədil,
Səni gyl jaradıb çəbbary-çəlil,
Ləblərin şirəsi abi-səlsəbil,
Ləzzəti dınjada bala əvəzdir.

Ələsgərin aqlın aldın sərindən,
Saf gəhərsən, sərraf secib dərindən,
Sən bir gylsən şəbnəmlərin tərindən,
Demək olmaz sana lala əvəzdir.

İki sevgi bir araja gələndə
Həsret qucaqlaşar, qol ləzət cəkər;
Ortalyxda işvə, qəmzə, naz olar,
Zənəxdən tərinə xal ləzət cəkər.

Gəlin gəli təzə gərdək qurulu,
Oqlan əpər əldən dysyby jorulu,
Aralyxda şux məmələr qyrılı,
Sovqudan dysəndə əl ləzət cəkər.

Ələsgər də eşq oduna alıxş,
Göz-gözə baxanda halın soruşu,
Jər ki, jərə həsrət ilə qovuşu—
Dədəx busə icər, dil ləzət cəkər

Səni gərdym, əl gətyrdym dynjadan,
Qara gözly, qələm qaşly Gyləndam!
Alma janaqyna, bal dodaqyna,
Baxan kimi aqlım çaşdı, Gyləndam!

Tavus kimi xoş bəzənib durubsan,
Ala gözə sijah syrmə vurubsan,
Saq ol səni, yaxşı dəvran syrybsən,
Bu dynjanın sonu pucdu, Gyləndam!

Hec demirsən—Ələsgərim—hardadı,
Səbəb nədir gylın meyli xardadı?
Mənəm gözüm qojnundakı nardadı,
Aşba lytf etsən xoşdu, Gyləndam!

Tərən tamaşalı, maral baxışlı,
Qədəm qoqub asta-asta xoş gəldin!
Jolun sadaqası çan ilə başdır,
Qurban sənin kimi dostu, xoş gəldin!

Biz ki, ilqar kecmişik aradan,
Amin desən tez dyzəldər jaradan,
Gənlym jasdan cəxdə, qəlbim qaradan,
Gylə-gylə bu həvəsdə xoş gəldin!

Gözəllər sultanə, aj mələkzadə,
Sənin kimi gözəl joxdur dynjada,
Sən ki, Ələsgəri salıbsan jada,
O səbəbdən gözüm ystə xoş gəldin!

Kamil ovçu əlməjinçə usanmaz,
Əldən verməz belə sərxoş maralı;
Eşq oduna janan aşkara janmaz,
Pinhan-pinhan mənim kimi saralı.

Əldirsələr qorxum joxdur qanымdan,
Jolunda kecmişəm şirin çanымdan,
Tərk oldum vətəndən, ханьманымдан,
İnsaf deji, gəzmə məndən aralı.

Aşық Ələsgərəm, sejlənin adəm,
Budur ырайымда мәtləb, mıradым:
Sənin ərin əlsyn, mənim arvadым,
Gəzək hər ikimiz jaslı, jaralı.

O çallad qaşların qəhri, zəhməti,
Qəsd elər çismimin çan̄ı daqılsın;
Gözlərin qan salar Azərbaycan,
Dilin istər Alosman̄ı daqılsın.

Şahmar zylyfn, mina gərdən mətədil,
Zəbərçəd kəlməli misali-bylyl,
Məhəbbət əhlisən birçə dan̄s, gyl,
İstəmə ki, bu səvdan̄ı daqılsın.

Ələsgərim cəkər aman-ələman,
Belə myrvət olmaz, ej qaş kaman!
Hər kim dostdan-dosta qandırsa jaman,
Tufanlansın, kərəm kan̄ı daqılsın.

Bir səzym var sana pinhan deməli,
Qajyl olsan dejim, qul sana qurban!
Həsətdəjəm didarın̄ı görməyə,
Səjləjim dərdimi bil, sana qurban!

Mənim məcnunluqum hər mahal bildi,
Dərdimi səjlədim dycmənler gylly,
Bivəfa qyzlardan əlim yzylly;
Çan̄ı eləyəm dul sana qurban!

Ələsgəri gözdən salma irəqə,
Neçə dəzym belə dərdy-irəqə,
Lejli kimi vədə verdin bulaqə,
Məcnunam, gözləyəm il, sana qurban!

Qadir mövlam jazylarъ jazanda,
Kaqъzla qələmin bir ləzzəti var;
Yz-yzə, göz-gözə, qabax-qabaqa,
Oturub deməjin bir ləzzəti var.

Bazarçanov tytyn, Ananov kaqъz,
Onu da bykəjdi bir nəvrəstə qъz,
Bir tək mən olajdım, bir otax ıalqъz,
Dejib danъsmaqъn bir ləzzəti var.

Ələsgər mystaqдыr хətti-xалына,
Məlejkə şəklinə, mah çamalyна,
Şux məmə sьсraja dyşə əlinə,
Onu da sьхmaqъn bir ləzzəti var.

Aj nazənin, xatirinə dəjməsin,
Gərdəndən ajrılmyş qara zylflərin;
Ala gözlərinə majil olmuşam,
Gynahkaram, cəkdi dara zylflərin.

Gəzəl, sən də muradyna catmadyn,
Bənnə olub sьnъx gənyl jarmadyn,
Tərlən idin, öz tajeнъ tapmadyn,
Getdi qismət oldu sara zylflərin.

Ələsgər də eşqə dyşyб oxujur,
Myzganlarъn sinəm ystə toxujur,
Əndamъndan qъzyl gyllər qoxujur,
Qojma daqылmaqа dara zylflərin,

Bir gözəl görmüşəm Sajqılyçyda,¹
 Baxdıqca qaşyın taqı şirindir;
 Gyl busatı, gyl əndamı, gyl uzy,
 Mənim ucun hər nəvraqı şirindir.

Həsət cəkən doymaz aj qabaqından,
 O bəjaz sinədən, aq buxaqından,
 Öpən ləzzət alar gyl janaqından,
 Əmmək ucun dil, dodaqı şirindir.

Çida düşmə vətəninlə, elinlə,
 Nazy qəmzə jaqdyrarsan telinlə,
 Jazyx Ələsgərə sən öz əlinlə
 Mərhəmət ejləsən aqı şirindir.

¹ Gəjcədə bir kənd adıdır.

Aj nazənin, aj qabaqın altından,
 Nə gəjcək cəkilib qara qaşların!
 Gözlərin syzyldy, çanым uzyldy,
 Vurubdur sinəmə jara, qaşların!

Əslin mələkzadə, çismin qılmandı,
 Eşqin firqətindən çijərim jandı,
 Ədalət sultanı haqqı-divandı
 Myrvət elər gynahkara, qaşların!

Bylbyl kimi qaldım gyl fəraqında,
 Lejli, Məcnun kimi Tərsa daqında,
 Jazyx Ələsgəri qoça saqında
 Cəkdirdi zyım ilə dara, qaşların!

Gedirdim, gyzarəm dyşdy bulaqa,
Ovcu bərəsində maralə gərdym;
Jatəb inildəjir, durub boylanır,
Bir necə jərindən jaralə gərdym.

Zaləm ovçu onu qoşub nişana,
Dəlib uryəjini, bojaşb qana,
Jəxəlb, cəvrilir o jan-bu jana,
Kəsilibdir səbri, qərarə, gərdym.

Təbib olsam jaralarən baqlaram,
Sinəm ystyn dyjynlərəm, daqlaram,
Ələsgərəm, cəjlar kimi caqlaram,
Ananə baladan aralə gərdym.

Çamalən şə'ləsi nuri-təçəlla,
Jajəlb tutubdur mahalə, Xurşid!
Acıldə niqabən aj qabaqından,
Aldə başdan aqlə, kəmalə, Xurşid!

Sərv kimi səqal verib anasə,
Guşunda guşvara, qəzyl tanasə,
Baqcəlar bylbyly, gəjlər sonasə,
Daqlarən cəjranə, maralə, Xurşid!

Saqdişi mələkdir, var toj busatə,
Anasə Nazənin, Həməzədir zatə,
Ələsgərəm, bu çyr qəzyl qijməti
Min tımən başləxlə, bahalə, Xurşid!

Dedim, gənyl, icmə eşqin çamьnь,
Bu gen dynja sana dar olaçaqdır;
Nə zəhmətdən inçi, nə belə dost ol,
Dost yolunda boran, qar olaçaqdır.

Gəl gənyl, gəl uйма sən bu dynjaja,
Halaldan kəsb elə özynə maja,
Zylmykar, haramxor jətişməz baja,
Dosta xajin baxan kor olaçaqdır.

Ələsgər, bilmədin sən dynja sirrin,
Qaranlıqda işьx, асьja şirin,
O zaman harajla mərdlərin pirin,
Dar gynyndə sana jar olaçaqdır.

Çan qurban ejləsən lajьxdır, lajьx
Bir jar ki, mətləbi tez qanan ola;
Qaş ilə, göz ilə işarət bilə,
Əzynə deməmiş söz qanan ola.

Çаньm qurban olsun o əhli-dilə,
Qaşların ajnada. gəzyndən gylə,
Dil tərpətməmişdən dərdini bilə,
Qurbanam gəzynə, göz qanan ola.

Ələsgər sözlərin deјər aj sərin,
Aqьldan dyzgyndyr, kamaldan dərin,
Hər gərən səjləјə: aj səd afərin,
Nəinki məclisdə jyz qanan ola.

Göz-gözə baxanda məhəbbət ilə,
Çığır alıxmaqın nə damaqı var!
Gözəllərdə işvə olar, naz olar,
Syzgyn baxıxmaqın nə damaqı var!

Quşnarov tytyndyr, Ananov kaqıx,
Bykə paprosunu bir nəvrəstə qıx,
Bir mən, bir sevdijim, bir otax jalqıx,
Dejib-danıxmaqın nə damaqı var!

Ələsgərəm, gərməjənlər gərəsiz,
Əl uzadıb qonca gylın dərəsiz,
Hərdən kysdyrəsiz, gənlyn alasız,
Sonra barıxmaqın nə damaqı var!

Gəl getmə buradan aj Şəkərhanım!
Gənlym majil olub o qələm qaşa;
Gəl əjləş məclisdə sən mənim çanım,
Mən saz calım, sən də elə tamaşa.

Mən aşqam jasaq joxdur dilimə,
Sykr elərəm haqdan gələn zylymə,
Sənin kimi gözəl dıxməz əlimə,
Jyz il gəzəm bu dynjanı baş-başa.

Gözəllər sultanı, mələklər xanı,
Qajtarmazlar pırə gələn qurbanı,
Əldyr Ələsgəri qurtulsun çanı,
Vaj xəbərini gəndər qohum-qardaşa.

Dyrdanəni səngi-sijah icində
Həsərət gəzüm gərən kimi tənədd;
Gənül bivəfəddər, salmaz ki, jada,
Göz doymur, gəzünün mehribanədd.

Janaxların gylədyr, hec olmaz xəndan,
Cismidə mələksən, nəsilə insan,
Qonca dahanənda mirvarə dəndan,
İnnabə ləblərin çan dərtanədd.

Adəm Ələsgərdir, əzüm Gəjcəli,
Ələs aləmində demişəm bəli,
Həm aşyqam, həm abdaləm, həm dəli,
Çanəm bu gözəlin jol qurbanədd.

Kənlymyn şişəsi saqın ki, sənər,
Toxunursa ajna daşa dajanmaz;
Əl dəjməmiş jaralarım səzəldər,
Vursan jaram ystə maşa dajanmaz.

Xəstə kənlym istər narə gərəndə,
Ja dost dostu ja jar jarə gərəndə,
Bylbyl gyl ystyndə xarə gərəndə,
Qan təkər ruxsarə jaşa dajanmaz.

Ələsgər də nazlə jara qul ola,
Janəb cismim atəşinə kyl ola,
Çanyn səxar dərd yrəkdə jol ola,
Qəm qalxəb başymdan aş dajanmaz.

Fələjin çəbrindən, el tə'nəsindən
Dərdim artıb bir yumməna dənybdyr:
Dostun firqətindən, jar həsrətindən
Bahar mənə zımistana dənybdyr.

Eşqin girdabında düşmüşəm ləngə,
Torbakəşlər¹ tə'nə qılır peşəngə²,
Gyrbə³ şirə dənyb, müşlar⁴ pələngə,
Bəqə qızıb kərgədana dənybdyr.

Arif, bu sözlərli fikr elə dərin,
Artırma dərini sən Ələsgərin,
Qıblənuma məhəbbətli dilbərin,
Məjli bizdən qejri jana dənybdyr.

¹ Eşşəklər.

² Karvan önyində gedən nər, dəvə,

³ Pişik.

⁴ Sican,

Jajda jailaqımdır, qışda ojlaqım,
Jazda sejrangahım bu daqlar mənim!
Kəşyryb elləri, rəjyz aylar
Gəzym gəryb gənlym bu daqlar mənim!

Bir jaqut janaqlım, jəməən xallım,
Dahanə kovsərlim, dodaqə ballım,
Elə ilqar verdi Lejli misallım,
Məcnunam, məskənim bu daqlar mənim!

Kamil ovcu itirəndə maralə,
Tykənər aramə, səbri, qərarə,
Ələsgərəm, düşdym jardan aralə,
Cəkildi sinəmə bu daqlar mənim!

Oqrun-oqrun daldalardan baxanda,
Alyrsan çəsəddən çanb, sevdijim!
Myzganların sinəm ystə çaxanda,
Təkyrsən bədəndən qanb, sevdijim!

Dolandım dıynjany, gəzdim baş-başa,
Sənin kimi gözəl gərmədim haşa,
Qərq oldum dərjaja, dyşdym ataşa,
Od alıb əndamım jany, sevdijim!

Hacan dojmaq olar bir belə jardan,
Buxaqı billurdan, sinəsi qardan?
Kəsmə iltifatın, salma nəzərdən
Ələsgər tək binavany, sevdijim!

Gylabatın qıyb tər sinən ystə
Nə gözəl jaraşır, qızb, köjnəjinə;
Sinən Kə'bə, köjnək Kə'bə ertyjy,
İzin versən syrtəm yz köjnəjinə.

Nə gözəl jaranıb qaly-bəladan,
İrəngin artıxdır gyldən, laladan,
Zərgər gyl doqrasın zərrin tiladan,
Əlindən gəldikçə dyz köjnəjinə.

Ələsgər də dosta doqru syryndy,
Sinən ystə dərde dərman gəryndy,
Tər məmələr ertyjynə byryndy,
Onuncun qurbanıq biz köjnəjinə.

İltimas eylərəm gedən çanlara,
Dost, düşmən icində jar ojnamasın;
Jar çavandır, ona ojun xoş gəlir,
Bizə əksikliyi var, ojnamasın.

Fələk, mərdin işin salma myşgylə,
Əhli-dili jetir sən əhli-dilə,
Bylbyly gylə jaz, gyly bylbylə,
Qəncənin ystyndə xar ojnamasın.

Ələsgərəm, gözəllərdir əzbərim,
Dilim qələmimdir, sinəm dəftərim,
Jazyx zəhmət, zillət cəkən əllərim,
İnsafdırmy səndə nar ojnamasın?

Dodaqın qoncadır, dahanın sədəf,
Qaşların qydrətdən qara, Bəjistan!
Gəl elə syzdyrmə ala gözləri,
Vurma yrejlərə jara, Bəjistan!

Eşq əhliyəm, dərd cəkməkdən yzylləm,
Nəsildən qəşəjsən, nəslini billəm,
Bir saat kamalın görməsəm əlləm,
Gərsəm də janıram nara, Bəjistan!

Ələsgərəm, doğru joldan azmaram,
Hərçəyi gözələ tərif jazmaram,
Jyz il kecsə əlim səndən yzmərəm,
Cəksələr dilimdən dara, Bəjistan!

Arif olan, gəlin sizə səlləjim:
Təzə məclisimə bir çən gəlibdir;
Çamalyňın şovqu olub mynəvvər,
Zahir deşil, özy pinhan gəlibdir.

Jarın bu gəlməji gör nəjə bənzər,
Nə xana, sultana, nə bəje bənzər,
Bir Misirdən gəlmiş kəjnəje bənzər,
Kən'andan Jə'quba dərman gəlibdir.

Ələsgər görəndə çandan usandı,
Çamalyndan şəmsy qəmər utandı.
Nə behiştə huri, qılman jarandı,
Nə dynjaja belə insan gəlibdir.

Aj bimyrvət, həsrətini cəkməkdən
Jetişmişəm çana, yzın byrymə!
İllər ajrəşyjq, fyrsət dyşəndə
Cəkilib pinhana yzın byrymə!

Jusif kimi mənə saldın azara,
Təbibimsən, elə dərdimə cara,
Ja bujur çəllada, ja cəkdir dara,
Ja jetir dərmana, yzın byrymə!

Jazyx Ələsgərəm, mən sana qurban,
Xəstəyəm, dərdimə gəl elə dərman,
Sən mələkzadasan aj huri, qılman,
Gəlmişəm qurbana, yzın byrymə!

Bilirsən gənlymyn nədir davasə?
Necə jaraların, jar, sinəmdə var;
Jandьгыr cismimi eşqin havasə,
Binyrvət, demirsən qar sinəmdə var

Olmaz bir bu qədər işvə, qəmzə, naz,
Jaj kecdi, qьs getdi, gəldi bahar, jaz,
Xejlidir həsrətəm, dilin qurumaz,
Nə olar dejesən: nar sinəmdə var.

Jazьx Ələsgərəm, jorqun, nacaqam,
Belə işlərindən vallah qacaqam,
Cox da qoçalmьşam, hələ ki, caqam,
Bir az namus, qejrət, ar sinəmdə var.

Bir dili qurumuş kaf, lam, sat dedi,
Jandь yrəjimin jacь təkylды;
Huş getdi başımdan, aqlım daqылды,
Əlimdə istəkan saqь səkylды.

Abad gənlym jenə oldu tarьmar,
Kəhnə jaralarьm ejlədi qabar,
Qabaqьmda taam oldu zəhrimar,
Sanasan syfrəmə aqь təkylды.

Ələsgərəm, bir ilqardan ötəri
Xəstə gənlym aqlar nardan ötəri.
Bir gyl bəsləjirdim jardan ötəri,
Xəzan vurdu gyl jarpaqь təkylды.

Aj ariflər, gəlin sizə sejləjim:
Kəsilib ystyndən jar nişanası;
Dost uzax dyşybdy, gənyl jaxyndy,
Əlynçə sinəmdə var nişanası.

Nytfədən pak olan əzy pak olar,
Namərddən tərəjən bil napak olar,
Əndəlib qan aqlar, baqrı cak olar,
Gərsə gyl ystyndə xar nişanası.

Ələsgər. mətəbin tanrıdan istə,
Kərəm oimaz myxənnəsə, xəsisdə,
Myrvət olmaz nainsafda, nakəsə,
Onda joxdur namus, ar nişanası.

Dad sənin əlindən a qanlı fələk!
Gənyl həsrət qaldı jara, dəjməmiş;
Köhnə jaram qor ejlədi təzədən,
Təbib nəstər vurdu jara dəjməmiş.

Gəzym qaldı əlif-bejdə, jasında,
Jaradanım, əzyn jətiş ja sində,
Qaldım səməndər tək qəm dərjasında,
Jandı baly pərim nara dəjməmiş.

Ələsgər, isianın səxybdır sandan,
Əldyrsən zanburu əl cəkməz şandan,
Hərçajıdan, myxənnəsən, nadandan,
Nə söz qaldı sənətkara dəjməmiş.

Cərxin gərdisindən bimirvət fələk,
Sitəmindən necə çanlar itibdir;
Zylmyny aşkar qıldın nymajan,
Qurqular pozulub, sanlar itibdir.

Şər işdən nə tapdın, səjlə sən, qanam,
Nə oldu bysatəm, dəmim, dəmıxanam?
Tylkylər fəxr edir, dejir, aslanam,
Top daqıdan aç aslanlar itibdir.

Мухənnəs mejdanda mənəm dejibdir,
Bu dərd Ələsgərin qəddin əjibdir,
Kor jəpələq kəklik alıb jejibdir,
Ласын алан о тərланлар itibdir.

Adil padşahsan, ədalətin var,
Ej adil padşah, ədalət ejlə!
Genlymyn nəqtəsin gətyr qaradan,
Doqru jola məni dəlalət ejlə!

Bir sevdaja dyşdym çandan usandım,
Hec kəsə demədim yrəkdən jandım,
Bir təmiz ad ilə eldə dolandım,
Nə cor deyənin oldu, nə qələt ejlə.

Istədim yz qojam dost rahьna,
Mysgylım həll edən jar rənahьna,
Ələsgər, jən çevir şahlar şahьna,
Japьs ətəjindən ziyarət ejlə.

Jazыx aшыq, vermә ömrünü zaja,
Qәdir bilән çan bu jerdә tapылmaz;
Kişidә aбыr jox, arvadda haja,
Nә adil divan bu jerdә tapылmaz.

Carxi-fәlәk мәni saldъ көмәндә,
Bunlarың oduna düşmüşәм mән дә,
Adlarъ mysәlman, özy şәrmәндә,
Әsla mysәlman bu jerdә tapылmaz.

Әlәsgәр, biçadъr sән sөz demәјin,
Daqылbdъr arxan, ölyb көmәјin,
Joxdur aq otaqъn, ipәk dеşәјin,
O şevkәt, şan bu jerdә tapылmaz.

Arif мәclis'ndә bir sөz sөjlәрәм,
Nә hәdјan, nә caşqъn, nә qәlәt olmaz;
Nytәdән pak olan, loqmadan halal,
Mә'rifәt elmindən nәbәlәd olmaz.

Bir sөz sөjlәјәрәм ariflәр qanar,
Myxәnnәslәр etdijindән utanar,
Varıxda dost olar, joxluxda kanar,
İjidәм deјәndә bu әdәt olmaz.

Әlәsgәр, mәtlәbin elindән istә,
Kәрәм olmaz myxәnnәsdә, nakәsdә,
Bәјlik, gөјlyk, sәјlik olan мәclisdә,
Qac ki, -orda xejir, hәрәkәt olmaz.

Çan deməklə çandan çan əksik olmaz,
Dostlar bir-birinə mehriban eylər;
Cor deməjin nəfi nədir dynjada?
Abad gənyilləri pərişan eylər.

Kasadan kəm olan cənə saz olar,
Nakəs, nanəçibdə səxa az olar,
Nyyəfəsində qatan şejitbaz olar,
Mərd də sığışdırılmaz nahaq qan eylər.

Mənəm-mənəm dejən Sylejman hanь?
Onun da bir zaman vardi ad, sanь,
Ələsgər, sözlərin joldan cыxanь
Qajtarar haq jola, dyz insan eylər

Bu dynjanь mən təcrybə eylədim:
Namərd kərpy salsa onda ad olmaz;
Bir mərdlə daqь jesən şirindir,
Jyz namərdlə şəkər jesən dad olmaz.

Jadın oqlu jaqlь aşə mehmandь,
Dar gynyndə baxarsan ki, usandь,
Dyşmən gyny dyşməninlə dyşmandь,
Jyz il kecsə qohum səndən jad olmaz.

Ələsgərəm, səzyn jetir nisabə,
Sərf edənlər səbt eləsin kitabə,
Hec namərdin adь gəlməz hesabə,
Mərd bir olur, onda iki ad olmaz.

Arif olan, gəlin sizə səjləjim:
İjit sözy mərd-mərdana yaxşıdır;
İjit gərəkdir dedijindən dönməsin,
Bilqardan bir zənənə yaxşıdır.

Qəlbi dyz olanın evi haç olur,
Qonşuya kəç baxan özy aç olur.
İki arvadlılx mardan aç¹ olur,
Bəz gejdirsən bir çanana yaxşıdır.

Ələsgər, dostundan bədə icəndə,
Gəşt eləjib mərd, namərdi secəndə,
Gyzaran xoş olub, gyn xoş kecəndə,
Bir sən, bir jər, bir də xana yaxşıdır.

İnsan pəjəz ələ, jəzda dirilə,
Zimistanda boran, qarə cəkməyə;
Gyny-gyndən işi dyşə myşgylə,
Hərgiz namus, qejrət, arə cəkməyə.

İnciməjin qoça aşyqın jəşəndan,
Sinəm vaqif olub eşq ataşəndan,
Bylbyl gyl jolunda kecər başəndan,
Əjər gyl kəjsynə xarə cəkməyə.

Eşqin atəşinə qatalar məni,
Qul deyə, Həbəşdə satalar məni,
Qoşub top aqzyna atalar məni,
Bəlkə çanım bu azarə cəkməyə

¹ Ащ.

Bu dynjada yc sej başa bələd:
 Jaman oqul, jaman arvad, jaman at;
 İstəjirsən qurtarasan əlindən?
 Birin boşla, birin boşla, birin sat.

Ov kecdi bərədən ata bilməzsən.
 Ucdu getdi əldən, tuta bilməzsən,
 Jerisən, iyjyrsən cata bilməzsən,
 Gəryrsən ki, baxtın jatdı, sən də jat.

Qılma Ələsgəri məhrumi-didar,
 Tərəhhym et mana bir busə ej jar!
 Yc hərfilə ismin elədim aşkar;
 Biri kafdı, biri lamdı, biri sat.

Həçərخانым, qaşın, gözün təhrində
 Xət jazsan kaqıza aja dyşərmı?
 Çamalıx xubluqu nuri-təçəlla,
 Hysnyndən ystymə saja dyşərmı?

Saxlasan qarında mən ollam nəkər,
 Dişlərin mirvari, dodaqın şəkər,
 Səni sevən bu dynjadan əl cəkər
 Gərən qejri təmənnaja dyşərmı?

Gəzəl, arif olub gər söz qanmasa,
 Jajənbə, calxanbə, daldalanmasa,
 Mən faqəryn canə sana janmasa,
 Bir bu qədər ilticaja dyşərmı?

Var Həçərin gözəllikdə nisbəti,
 Al gejb ystyndən vurar zinjəti,
 Gəzəllərin olar xymsey zəkəti,
 Aşəq olan bir gədjaja dyşərmı?

Ələsgər də hər elmdən halədyr,
 Movlam bəratədyr, öz kamalədyr,
 Mən cəkdiyim xalqın qily-qalədyr,
 Mənim kimi binavaja dyşərmı?

Səhər vaxt mənim mışkyl cəqəmdə
Cəhdənz qarşma dəstə gözəllər;
Cəmalın şə'lesi nuri-təcəlla,
Gərsə şafa tapar xəstə, gözəllər!

Qəmgin idim sizi gəryb gylərəm,
Qiblədir qaşların səçdə qylaram,
Ikram ejlə pişvazına gələrəm,
Gəlin gedək asta-asta, gözəllər!

Minış gynə bənzər, Əsli bir aja,
Şəms olub aləmə salıblar saja,
İncimərəm and icirəm xudaja,
Qədəm bassa gəzüm ystə gözəllər.

Səni gərdüm artıq jenə kamalım,
Gyllyjə qurbandır dəvlətim, malım,
Lejli sevdasına Məcnun xəjalım
Gərçək jenə qaldı jasda, gözəllər!

Pərzad mələjkədir, Gəhər bir hanım,
Gərən kimi getdi dinim, imanım,
Jəzəx Ələsgərəm, sərgərdan cənam,
Qurban sizin kimi dosta,gözəllər!

Adı tərlən, özy tərlən balas,
Cilvələnil tərlən tavarə kimi;
Yzın gərən xəstə düşər myttəsəl,
Turuncun nəvrəstə nəbarə kimi.

Təkylyb zylfləri ajna qabaqa,
Dodax qajmax, gyl jəryşb janaqa,
Dolanır gözləri çanlar almaqa,
Şə'lə cəkir şahlıx fənarə kimi.

Bu gözəl Zejnəbin nişanasıdır,
Ləbləri qırxların meyxanasıdır,
Çahan şahların xəzanasıdır,
Dyzylyb dəndənə mirvarə kimi.

Sonalar şahıdır, gözəl sərvəri,
Xəstəjə dərməndir buxaqın təri,
Cəmalın gərən olur mıştəri,
Misirdə Jusifin bazarə kimi.

Ələsgər də gəldi əcəb jəqnaqa,
Şəki, Şirvan bir telinə sadaqa,
Nə zinət veribdir ejvan, otaqa,
Ətri qoqur Bağdad baharə kimi.

Sevdiçijim, hanь gözəllər xanь?
Dyn gyzarьm sizin otaqa dьşdy;
Bujursan ərmanь, alarlar çanь,
Pyşk atdьq, çan sana sadaqa dьşdy.

Sallan qələm qaşdь, janь joldaşdь,
Qalmьşam atəşli mən başь daşdь,
Huş başьmdan çaşdь, dilim dolaşdь,
Gözlərim sataşdь buxaqa dьşdy.

Atlasdan qəbali, belində salь,
Gəhərdən bahalь, yzyndə xalь,
Gejdi jaşьl, alь jьxdь mahalь,
Əjri tellər ajna qabaqa dьşdy.

Jerijirdi sana jaşьl baş sona,
Jaraşьr çanana aq nazik çuna,
Tellərində şana, əlində xьna
Jəmən, jaqut, əhmər dodaqa dьşdy.

Cox cəkmışəm çəfa, gəlsin insafa,
And olsun məshəbə, olmam bivəfa,
Gəlmışəm tavafa, verəsən şəfa,
Ələsgər xəstədir, oçaqa dьşdy.

Pasibani oldum mən dost rahьnyьn,
Sorusdum, əjrəndim jar salamatdьr;
Belə mə'lum olur, şahlar şahьnyьn
Mənə mərhəməti var, salamatdьr.

Cox obadan, aqьr eldən kecibdir,
Pələng, əzdəhalь koldan kecibdir,
Coşqun dərja, daşqьn seldən kecibdir,
Əldyrməjib boran, qar, salamatdьr.

Cox əziyyət verib jaqmur, coqun, bad,
Xatirə gəlməjib nə dьşmən, nə jad,
Gəzən əjdən olsun, gənlyən olsun şad,
Cox da cəkmə intizar, salamatdьr.

Təb dəjişib haldan hala dənybdьr,
Çilvələnib bir marala dənybdьr,
Ləblərinin səhdi-bala dənybdьr,
Qojnundakь bir çyt nar salamatdьr.

Ələsgərəm, baxtə qara cək məni,
Qul adьna sat bazara cək məni,
Gylləjnən əldyrmə, dara cək məni,
Dil dejir, gyllədən dar salamatdьr.

Şahmar zylflərini gərəndən bəri
Dərdim artıb, dənyb ımməna, Telli!
Aj kimi şoq salıb ajna qabaqın,
Coxların eləjib divana, Telli!

Gərən məyl olur hər nizamına,
Neçə pərvanalar janır şamına,
Jaraşır libasın gyl əndamına,
Mən dejirəm mərdi-mərdana, Telli!

Jaradan pozmasın bu pəvqarın,
Başatan jandırın şam, sığarın,
Ala gözlərini, gyl janaqın
Tərsa gərsə gələr imana, Telli!

Aq buxaqın işxıldır billurdan,
Ləblərin ənnab, dişlərin dyrdən,
Jaradan xalq edib bir qətrə nurdan,
Düşybsən ellərə nişana, Telli!

Ələsgərəm, sad olmadım dıynada,
Səni gərdym dərdim oldu zıjada,
Yzyn bəri dəndər aj mələkzadə,
Səni and verirəm pejməna, Telli!

Əsdi sər-sər jeli jenə yzımə,
Əmyr bostanımın taqı kəsildi;
Əz əlimlə xata dəjdi əzymə,
Bədəndən qolumun saqı kəsildi.

Qəza tutdu, qədər məni budadı,
Aqlatdı dostları, gylıdyrdı jadı,
Zəhrimərə dəndy aqzımın dadı,
Əlimdə şərbətim aqı kəsildi.

Gənlym jasdan cəxmaz, qəlbim qaradan
Bu məhnəty qəmdən, bu maçaradan,
Dəvlət getdi, hərmət qalxdı aradan,
Qarımızdan dost ajaqı kəsildi.

Cox qacdm qəzadan olmadı cara,
Bir vurmuşdu, bir də vurdu dybara,
Cinovniklər rəhm elərmə faqıra?
Dostların əzymə jacı kəsildi.

Jazıx Ələsgərim, işin nə myşkyl!
Dərdimi deməyə jox bir əhli-dil,
Dəy başına fəqan elə myttəsil,
Ta dejib gylməjin saqı kəsildi.

Cilvələnib nə durubsan qarşında,
Anam sana qurban aj sarğ köjnək!
Mələksən, səxybsan cənnət bağından,
Hec kəs olmaz sana təj, sarğ köjnək!

Dojmaq olmur işvəsindən, nəzəndən,
Fərə kəklik kimi xoş avazəndən,
Jel vurdu rubəndi atdı yuzəndən,
Elə bildim doqub aj, sarğ köjnək!

Gəzəlsən, tərifin dısyb mahala,
Zər kəmərgə jaraşır qaməti-dala,
Ləb qonca, diş inci, janaqə lala,
Cəkilib qaşların jəj, sarğ köjnək!

Vəsfini səjləjim qəflətdən aysı,
Gərdənə jaraşır qızıl hamajıl,
Həsətin cəkənlər olubdur sajsı,
Jıqərgə qarılardan paj, sarğ köjnək!

Tuti dilli, sərv boylu salatın,
Budur mərhəmətin, bu səltənətin,
Gəndər gəlsin Ələsgərin xələtin,
Etinə əməjini zaj, sarğ köjnək!

Gərdəninə necə şahmar dolanmış,
Gənəl istər o şahmara dolansın;
Ərzim alıb iltimasım tutasan,
Məcnun olsun bu daqlara dolansın.

Bəjənmişəm xəsjətini, halınlı.
Jaradan bol verib xoş kamalın,
Sən tanrı, gizlətmə mahnı çamallınlı,
Şə'ləsinə qoş fəqərə dolansın.

Bal bahalananda qırıldı arı,
Jağ satanlar mala saldı azarı,
Min manata qalxdı dəryədən, dərgi,
Nə gün səxybsən, nə sitərə dolansın.

Dad sənin əlindən cərx-i-kəcmədar,
Urəjimdə yuz dərmansız jaram var,
Aşyq dəjirmansız, aqə carvadar,
Sərraf gəlsin bu bazara dolansın.

Zalim cəllad nə giribdir qəsdinə,
Xəbər verin aşnasına, dostuna,
Şahlar şahı səjə salsın üstünə,
Ələsgər tək baxtı qara dolansın.

Sallana-sallana gedən salatın,
O sərxoş jerişin jola jaraşır;
Salıbsan gərdənə hejkəl həməjıl,
Qəzıl bazubəndlər qola jaraşır.

Sinən dərd əlindən düşüb jaralıb,
Səni görən kəsin çaşır xəjəlib,
Əjnində qəbəlbə, başında şalıb,
Hejratı kalaqaj şala jaraşır.

Kənül majil olub sijah telinə,
Nazik barmaqına, şumşad əlinə,
Əcəb qurşajıbdır inçə belinə,
Gümüş kəmər qəddi-dala jaraşır.

Olmaz sənin kimi bir qəncə dəhan,
Behiştəndə gəlibdən aj huri, qılman,
Tutubsan dəstində bənəfsə, rejhan,
Janı janaqına lala jaraşır.

Жазъх Ələsgərə coxdur zavalın,
Арагър ақлыъ гунəş çамалын,
Нə гəјсəк гəгунуг узундə халын,
Гылгəз зəнəхданьн хала јараşыр.

Arif olan insafından kecməsin,
Mən faqərbə qəm atəşi jandərbər;
Hec kimsənə eşq oduna düşməsin,
Ahəni əridir, daş jandərbər.

Hər kəs gərsə bir jol jarə pinhandan,
Jyz il cəkər ahy zarə pinhandan,
Atəşi gəzyndən, narə pinhandan
Kipriji oxlayır. qaş jandərbər.

Bivəfa gözəli tez tapsın əçəl,
Jyz il qalsa ondan cəxmaz xejr əməl,
Ərə—get, get!—deјər, oјnaşə—gəl, gəl!
Həm ərini, həm oјnaş jandərbər.

Jalan joxdur, bir az səndən kəsirəm,
O səbəbdən məhlənzidə jesirəm,
Firqətidən jarpax kimi əsirəm,
Ruxsaгьмь gəzum jaş jandərbər.

Vaqtın kecdi xəttin caldı, Ələsgər!
Sərf elərsən nə kamaldı, Ələsgər!
Bir sir gərdy hejran qaldı Ələsgər,
Ajax oda janmaz, baş jandərbər.

Bəzənibən nə durursan qarşымda,
Gözəllijinə jox bahana, Gylpəri!
Dodaxların batıb bala, qajmaqca,
Qənd əzilib dil, dahana, Gylpəri!

Əlindən cəkirəm aj gözəl, aman!
Səndən ayrılalı halımdır jaman,
Myzganların oxdur, qaşların kaman,
Gözlerin qəsd ejlər çana, Gylpəri!

Səzylər həmişə şən cəkər arı,
Gəhəri axtarılı tapar xərdar,
Billah sənin kimi vəfalı jarı,
Dəjişmə sultana, xana, Gylpəri!

Aj gözəllər xəş əziz, mehriban,
Olmaz barabarı huriy, qılman,
Oğrun baxılı gyləy jəsməx altından,
Bir od saldı dən, imana, Gylpəri!

Tavus kimi sərdə təlin oınası,
Onda eşqin bəhri qajnajılı daşır,
Jəzəx Ələsgərəm, xəjəlm çası,
Gəl getmə gəzəymdən tana, Gylpəri!

Haq meji islama haram bujurdu,
Dərd tuqjan eləsə meji icmək olar;
Dostun məzəmməti adam öldürür,
Düşmənlə dalaşılı, dəjişmək olar.

Jaxşılı olar dostun dərddən qanılı,
Hər kəs qansa olar onun imanılı,
Jaman olar namərd kəsin jamanılı,
Mərd düşməni qanılı qarışmaq olar.

Dost odur dostuna jalan satmaja,
İjit olan hec həmdəmsiz jətmaja,
İlqar verib, ilqarını tutmaja,
Elə dostu jada dəjişmək olar.

Bir dost ki, dostunun qədrin bilipə,
Dili deji, yzı-yzə gylməyə,
Və'də verib ilqarına gəlməyə,
Elə dostnan neçə barışmaq olar?

Ələsgərəm, halı oldum hər işə,
İki kəni bir-birilə barışa,
Göz gözə baxanda halı soruşa,
Aləm düşməni olsa gəyşmək olar

Aj həzərat, gəlin sizə səjləjim:
Kecmişlərin xəjanəti səxtməşdi;
İnsaflar az idi, myrvətlər gödək,
Qazyların mazaratı səxtməşdi.

Əllərmizi aparardı sərt ajaz,
Ruzumuz olurdu gyny-gyndən az,
Molla şeytan idi, axund şeyitbaz,
Məşədi, kəbləyə lotu səxtməşdi.

Qocular, quldurlar qatar taxardı,
Fəqər-fuqaraya jan-jan baxardı,
Kimi istəsəydi vurar, jəxardı,
Bəşatının cata-catı səxtməşdi.

Pristav, nəcəlnik gələndə kəndə,
Oban, ojmaqı vurardı bəndə,
Xərç ystə coxları düşdü kəməndə,
Qamcıda belinin qatı səxtməşdi.

Gəzərdi havaı aqalar, bəjlər,
İşlərdi qan-tərdə naıxırsı, nəkər,
Muxtəşərin deşir aşır Ələsgər,
Коханын-kattanın zatı səxtməşdi.

Qafil kənlym, bu nə joldur tutubsan,
Sərf edirsən nə kamaldı dınyada?
Dövlətə qul olub, gyl tək acıma,
Cox sənin tək gyllər soldu dınyada.

Сəхарт үрəјіндən кіfrilə барь,
Топ дəјər дақьдар бурçu, hasарь,
Сəнин kimi cəлдə гəзən şahmarь
Fələk kəməndinə saldı dınyada.

Guşunda sərqadər, sinəndə daqđər,
Aqılı ııutmaz neçə ki, saqđər,
Dövlətdən qismətin beş arşın aqđər,
Cəkdijin qovqadər qaldı dınyada.

Fələk xarab etdi abadanları,
Zylmlə səndyrđy janan şamları,
Həjrf gəzəllərin gyl əndamları
Mara-mura qismət oldu dınyada.

Jəqıldı məxluqat, quruldu məhşər,
Bojunlarda kəfən, əllərdə dəftər,
Onda vaj halına jazır Ələsgər,
Əzyn getdin, səzyn qaldı dınyada.

Sərraf jyz bəzəşə səngi-sijahı,
Yzdən mytəllədir, lə'l ola bilməz;
Məkəs fəqan ejlər zənbur sovtıla,
Kynhi jox, fəmində bal ola bilməz.

Qafil olmaz dilim, dıymə həvəsdən,
Hərcaş səzilə inçimə dostdan,
Muşlar pələng olmaz, tylkylər aslan,
Danalar mejdanda kal ola bilməz.

Ustad dərin, kamal dərin, söz dərin,
Qojma sinəm ystə eşqin kəzlərin.
Qəblijətsiz, mərifətsiz qızların
Jyzy bir dərdimənd dul ola bilməz

Myddətdir həsrətəm çaməln gerəm,
Mətləbimi murtuzadan dilərəm,
Myxənnəsdə səxa, nəksdə kərəm,
Namərdin çibində pul ola bilməz.

Ələsgərəm, çəm elərəm dəftəri,
Mərdlərin vəsfidir dilim əzbəri,
Naxşəvan xanlar, Şəhur bəlləri,
Saxada Səməndə qul ola bilməz.

Myxənnəs zamana, bimyrvət fələk,
Şəmi sybhə, sybhi şama cəkirsən!
Ləhzədə acırsan min çyrə kələk,
Gahdan əjib, gah nizama cəkirsən!

Hər kəsə axtarar öz kimsəsini,
Jasə dəndərsən toj məclisini,
Tərəqqi, tənəzzyl kamancasın,
Gah zilləjib, gah da bəmə cəkirsən!

Həm səjidsən, həm mollasan, həm qazı,
Bu işindən hec kəs olmaz irazı,
Eşşəje bəzərsən əbry ətlası,
Bədoj deji, şahlıx dama cəkirsən!

Səksən il qurquna qaldım tamaşa,
Səndə bir e'tibar gərmədim haşa,
Cox zəhmət cəkənlər getmədi başa,
Əkməz kotan kimi xama cəkirsən!

Xalq edibsen mənim kimi mə'suqu,
Adım Ələsgərdir, el jaraşırqı,
Sədləx ilə saxladığın aşırqı,
Zəlilliklə imtihana cəkirsən!

Aqıldan kəm, huşdan çaşqın, dildən kyt,
Naqabil kəlməsi bisəmər mənəm;
Məcnun kimi viranalar künçyündə
Sərgərdən səhrəji-qələndər mənəm.

Çavanlıx vaxtında mışgyl hal oldum,
İblis əməlinə pırkamağ oldum,
Qəza vurdu sin içində lal oldum,
Hər sözüm dillərdə bir dəftər mənəm.

Sənətim mə'sijət, joxdur savabı,
Sual ucun dilim tutmur çavabı,
Ədalət hakimin pəri-tyrabı,
Kamil ustadlara qul kəmtər mənəm.

Dolandım bihuda, gəzdim əfsana,
Təbə oldum nəfsə, uydum şeytana,
Xejir əməlim joxdur mərdy-mərdana,
Gynahkar, gynahkar, gynahkar mənəm.

Dynjanın çifəsi aldatdı məni,
Unutdum uqbani, tutdum dynjani,
Sonradan anladım çihannıms fani,
Bu fanidən keçən Ələsgər mənəm.

Arif olan insafından keçməsin,
Mən faqır qəm atəşi jandırır;
Hec kimsənə eşq oduna düşməsin,
Ahəni əridir, daş jandırır.

Hər kəs gərsə bir jol jarı pinhandan,
Jyz il cəkər ahy zarı pinhandan,
Atəşi gəzyndən, narı pinhandan
Kipriji oxlayır, qaş jandırır.

Bivəfa gözəli tez tapsın əçəl,
Jyz il qalsa ondan cəxmaz xejr əməl,
Ərə—get, get!—deyə, oйнаша—gəl, gəl!
Həm ərini, həm oйнаş jandırır.

Jalan joxdur, bir az səndən kəsirəm,
O səbəbdən məhlənzində jesirəm,
Firqətindən jarpax kimi əsirəm,
Рухсарыбыз gəzym jaş jandırır.

Vaqtın kecdi xəttin caldı, Ələsgər!
Sərf elərsən nə kamaldı, Ələsgər!
Bir sir gərdy hejran qaldı Ələsgər,
Ajax oda jannmaz, baş jandırır.

Mə'rifətlə nəfs girdi çahada,
Mə'rifət dejir: pis kar ejləməjnən;
Nəfs dejir: baxma naqqal sözynə,
Xeirin gələn jərə ar ejləməjnən.

Jola gəlsin nə ki, joldan azan var,
Nəkrajl var, qıl körpy var, qazan var,
İki mələk—xeirin, şərin jazan var,
Rəvsən jolları nar ejləməjnən.

Yc aj zımandə, indi jaz olub,
Yzym gözəllərə pajandaz olub,
Səzym bəjənilib, işim saz olub,
Sən allah sıfdəmi kor ejləməjnən.

Haq bizə gəndərdi dəlili-ajət,
Tut oruçun, qıl namazın, ibadət,
Mehdi divanında cəkmə xəcalət,
İşx gundyzyu tar ejləməjnən.

Ələsgərlə loqa-loqa danışma,
Savalə dejlən, saval soruşma,
Nə xejrimə, nə şərimə qarışma,
Qarışsan cəx, jəri, dar ejləməjnən.

Gyn kimi aləmi tutubdur adən,
İjtlər sultan, xan, Dəli Alb!
Ərənlər sərvəri verib muradın,
Artıx şehrəti, şan, Dəli Alb!

Bazarə baqlajb, jollarə kəsir,
Qubernat həkm edir, nəcəlmək əsir,
Cəcəni, cərkəsi ejləyib jesir,
Azad ejlər məcəlmən Dəli Alb.

Syzəni gətyryb minəndə ata,
Fələk əhsən dejir boja, busata,
Nə'rə cəkib təpinəndə saldata,
Sə kimi axıdər qan Dəli Alb.

Namərdlər əlindən cəkilir haşa,
Namuslu ijtsən, səni yz jasha!
Tyfəngin gylləsi işləyir daşa,
Tək qajtarə yz dyməni Dəli Alb.

Ələsgərin toju vardə əlində,
İşi təhər tapmər Gəjcə əlində,
Sənin kimi mərd ijdin jolunda,
Qurbandər aşqən çan, Dəli Alb.

¹ Dəli Alb cəz zamanı məşhur qəzaqlarından olmuşdur.

Ala gözlym, səndən ajr dyşəli
Hiçran ilə, qəmlə kejf ejləmişəm;
Ahy vajnan gynym kecdi dynjada,
Dərd albb, qəm satyb nəf ejləmişəm.

Ala gözlym, səndən ajr gylməyəm,
Çanymdan kecsəm də olə bilməyəm,
Gynahkaram, sizə gələ bilməyəm,
Baqyşla təqsirim, səhv ejləmişəm.

Həsərət qojma gəzy gəzə, amandır!
Jandə baqym, dəndy kəzə, amandır!
Kecən sözy cəkmə yzə, amandır!
Jalan danşybban laf ejləmişəm.

Nə insafdyr, gylə həmdəm xar ola,
Tərən ovlaqynda gələ sar ola.
Ələsgər istər ki, bir bahar ola,
Əridib gəvhəri saf ejləmişəm.

Səhər caqə mah çamalın gərəndə
Xəstə gənlym gəldi saza, Myşgynaz!
Sona tək silkinib gərdən cəkəndə,
Bənzəjirsən quja, qaza, Myşgynaz!

Gənyl qəmgin, yrək dərdli, vərəmli,
Səni gərdym səxavətli, kərəmli,
Bir mirzə istərəm əli qələmli,
Mən dəjəm vəsfini jaza, Myşgynaz!

Dərd tərəfin bənəşəli baq olsun,
Həmişə jedijin bal, qajmax olsun,
Saqda, solda qardaşların saq olsun,
Çorabları yaxş bəzə, Myşgynaz!

Ətgyn sözym, kəskin baxtım olajdy,
Aq otaqym, ziba rəxtim olajdy,
Ələsgərəm, çavan vaxtım olajdy,
Qəddim əjib qəhri-qəza, Myşgynaz!

Eşq oduna janan janmaz aşkara,
Mənim kimi dərdi jyz olmaz-olmaz;
Hər aqaçdan sandal, hər jarpaxdan gyl,
Hər torpaqın tamı duz olmaz-olmaz.

Sözün jeri gəldi qoj dejim barı,
Eşidənlər məni görməsin karı,
Aşyqın nisjəsi, namərd ilqarı,
Desələr inanma, dyz olmaz-olmaz.

Zikirsiz mə'mini şeytan alladar,
Sajqırsız ijidi dymən alladar,
Aqılsız çahıls kirşan alladar,
Gyny kecmiş qarı qız olmaz-olmaz.

Ələsgər, sərrafsən, gəhəri tanı,
Doştlara qurbandı dymənin çanı,
Çomərdin kisəsi, mərdlərin nani,
İnşallah ölynçə az olmaz-olmaz.

Aman qasid, mənim ərzi-halımsı
Çalalı çanana dedin, nə dedi?
Bylbyl tək asmana jetišib naləm,
Səhni-gyllystana dedin, nə dedi?

Salanda jadyıma boj, busatımsı,
Xəstə gənlym minir eşqin atımsı,
Gah axtarır jerin jeddi qatımsı,
Gah səhyr asmana, dedin, nə dedi?

Aşyq oldum bir nainsaf millətə,
Qolu baqlı məni verir çəlladə,
İncilə, zəburə, syhfə, təvratə,
And verrəm qurana, dedin, nə dedi?

Kəç dolandırmasın xam xəjalımsı,
Çan qojan istəmər dynja malımsı,
Jazıx Ələsgərin ərzi-halımsı,
Sərvi-xuramana dedin, nə dedi?

Bilmirəm ki, nə bələb qul oldum,
Əzəl qara gəldi iqbəlm mənim;
O zaman ki, nəzərimə sataşır,
İtir aqıl, huşum, kaməlm mənim.

Atəş tutub öz-özümə janaram,
Məcnunijəm, Lejli gynyn sanaram,
Vəfalə dostumu hərdəm anaram,
Ona qurban çanım, çəlaləm mənim.

Əsli, Kərəm kimi mən oda jandım.
Eşqə düşüb öz çanımdan usandım.
Bimyrvətin atəsinə qalandım,
Bir soruşan joxdur əhvaləm mənim.
Sijah zylfyn dal gərdəndə hərəsən,
Əl uzadıb qonca gylən dərəsən,
İstəsən ki, Ələsgəri gərəsən,
Gəjcə mahaləbdər mahaləm mənim.

Qablijətdə, mərifətdə, kamalda
Bu çahanda sənin kimi çan olmaz;
Çaməlbə gərəm tapar imən,
Gəryb ajrə düşən mysəlman olmaz.

Səni gərəm aşq düşməz həvəsədən,
Əl gətyrməz, bu məhnətdən, bu bəhisdən,
Myxtəsəri, mejlən dənə hər kəsədən,
Gəzyndə nur, çismində hec qan olmaz.

Oydrotədən cəkilib qaməti şahbaz,
Sən gələni jollara yzım pəjəndəz,
Mən əlym ac yzın cox eləmə naz,
Göz-gəzə baxmasa mehriban olmaz.

Ələsgərəm, jandım-jandım alıbdım,
Pərvanə tək atəslərə sarıbdım,
Pinhan dərdim dərd bilməzə danıbdım,
Sənsiz bu dərdimə bir dərman olmaz.

Өмрүм ah-vajnan kecdi dynjada,
Həsret qaldım əlim jara jetmədi;
Necə namə jazdım çanan elinə,
Hec birisi o dijara jetmədi.

Nə gəzylmə birçə jarь görmədim,
Nə dilimlə əhvalьнь sormadım,
Baq bəslədim, qəncə gylın görmədim,
Xəzan oldu baqcam bara jetmədi.

Daqların gəjsyndə qar nişanasь,
Gyl ystə gərynyr xar nişanasь,
Əlyrəm, qəlbimdə jar nişanasь.
Gəzy jolda, intizara jetmədi.

Gəzy jaşь ej fuqara Ələsgər!
Jetim qalan baxtь qara Ələsgər!
Olmadı dərdinə cara, Ələsgər!
Həsret əlin ɔ dildara jetmədi.

Myddətdir gəzirdim mən təbib dəjə,
Xəstəjəm, dərmanьm var sinən ystə;
Sytdən aqdьr, baldan şirin məmələr,
Qydrətdən xalq olub jar, sinən ystə.

Dysmysən nadanla gəhəri bilməz,
Olmasa bir məhək o zəri bilməz,
Nə qoçalmaz, nə köhnəlməz, nə ölməz,
Hər kimşə ki, gərsə nar sinən ystə.

Fidan əkib səçərələr bitirəm,
Baqbanьjam tər şamama gətyrrəm,
Və'də versən ilqarьmь jetirrəm,
Bylbyləm, qojmaram xar sinən ystə.

Ələsgər qurtarmьr dərdi-fəraqdan,
Səhbət nə lazьmdьr belə uzaqdan,
Əmib kam alajdım dildən, dodaqdan,
Ejləsələr qanьm çar sinən ystə.

Hər jetən gözələ gözəl deməyəm,
Gözəldə gərəkdir işvə, naz ola;
Buxaqəndən ətri-bənəfsə gülə,
Qoynu gylşən ola, bahar, jaz ola.

Hər gərəndə həsrətilə sarısa,
Deja, gylə, şirin-şirin danısa,
Əl dəyəndə tez-tez kysə, barısa,
Ortalsıxda səhbət ola, saz ola.

Nə uzun, nə gədək, mynasib gərək,
Aqıbz, burun nazik, dödax kip gərək.
Əndamı bənəfsə, gylədən saf gərək,
Baxtın vura bu nişanda qız ola.

Ərdən boşanandan bir az kənar dur,
Əri elən gözələ tez bojnunu bur,
Ələsgərim, bir tər lana torun qur,
Bəlkə tora gələn bir şahbaz ola.

Aşyq olub dijar-dijar gəzənin
Əzəl başdan pyrkamalı gərəkdir;
Oturub, durmaqda ədəbin bilə,
Mərifət ehmində dolu gərəkdir.

Xalqa həqiqətdən mətləb qandır,ə,
Şejtanı öldyryb, nəfsin jandır,ə,
El icində pak otura, pak dura,
Dalışınça xoş sədalı, gərəkdir.

Dediji sözlərin qədrini bilə,
Məcazı danısa, məcazı gylə,
Kəlməsindən lə'li-gəvhər syzylə,
Tamam sözy myəmmalı gərəkdir.

Ələsgərəm, xymsy, zəkətin verə,
Əməlim mələklər jaza dəftərə,
Hər janı istəsə baxanda görə,
Təriqətdə bu səvdalı gərəkdir.

Bivəfanyň, myxənnəsin, nakəsin
Doqru seýyn, dyz ilqarýn gərmədim;
Namərdin dynjada cox cəkdim bəhsin,
Namusun, qejrətin, arýn gərmədim.

Namərdi əzymə mən dost ejlədim,
Jolunda çanyma cox qəsd ejlədim,
Seýytdən baq saldym, pejvəst ejlədim,
Almasýn, hajvasýn, narýn gərmədim.

Nəfs aldatdy, hər jetənə xan dedim,
Bihudə gyllərə gylýstan dedim,
Əbəs jerə bivəfala çan dedim,
Zəhmətin cox cəkdim, karýn gərmədim.

Ələsgər, elmində olma nəbəlđ,
Doqru seýlə, seýyn cəxmasýn qələt,
Şahiddə insaf jox, bəjdə ədalət,
Qazylarýn dyz bazarýn gərmədim.

Jyz ijdin birin bəjən, bojun əj,
Gələnin, gedənin az qəlbinə dəj;
Sana myştaq olub Dynjamaly bəj,
Az qalby eşqindən jana, nə dedin?

Aşoqam, gedərim hər xejrə, şərə,
Eşitçək vəsfini jazdym dəftərə,
O gymyş vəznəli gələn bəjlərə
Bilirsənmi sən zənənə nə dedin?

Eşit sözlərimi, eşit ol halı:
Hysnyne məhtaçdyr Gəjcə mahaly,
Cəkir həsrətini bəj, molla Balı,
İskəndər tək aç arslana nə dedin?

Ələsgər də hər elmdən halıdyr,
Məvlam bəratdyr, öz kamalıdyr,
Mən cəkdiyim xalqın qily qalıdyr,
Mənim kimi bir pırana nə dedin?

Məqrurluq ejləjib ustadam demə,
Bir gyn olar sən də dara düşərsən;
Baş tylək dejilsən, colpa balasan,
Sərgərdan qalarsan, tora düşərsən.

Oturub alcaxda dərmaşma başa,
Tylkysən aslanla girmə savaşa,
Gəl jarpəşma gücün catmajan daşa,
Gətyrə bilməzsən, zora düşərsən.

Bizə satma bu işvəni, nazьnь,
Dəndəgərəm qəşə bahar, jazьnь,
Sojaram əlindən allam sazьnь,
Jal qujrucu qərхьq, kolə düşərsən.

Saxla dilin özün ьcyn jaqьdь,
Aşьq Ələsgərin odlu caqьdь,
Vurur qajnaqьnda səni daqьdь,
Gəjdən jerə parca, para düşərsən.

Jaradan jaradьb kylli-ələmi.
Arif olan bu fərmana çan desin;
Jeddi jer, jeddi gəj, jeddi də dami,
Səkkiz çənnət ol rizvana çan desin.

On iki aj qərar qəjub-bir ildir,
Altьsь myttəsil həm mə'tədildir.
Ucy bəddir, həmrah olmaq myşgyldyr,
Qəsd ejlər qovqaja, qana çan desin.

Novruzda bahara deyərlər bəli,
Gah kamala jətər, gah olur dəli,
Gyn vuranda gynejlərdən sel gəli,
Quzəj istər zimistana çan desin.

Jazьn bir aьnda xoş kecər illər,
Zəvq edib rişədən baş verər gyllər,
Qьşьn zəhmətini cəkən bylhyllər,
Səjda olsun, gylystana çan desin.

Kykrər daqlar, bir-birindən dejini,
Secmək olmaz gədasьnь, bəjini,
Callar, cəllər səbzə libas geјini,
Gəjdən jaqan aq nejsana çan desin.

Aranda onlar mejl elər daqa,
İsti vurar, byrky dolar otaqa,
Bəzənib gözəllər səxar jajlaqa,
Mənzilgahlar o mehmana çan desin.

Jajlax myntəzirdir jolların gözlər,
Bojun əjər bənəfsələr, nərgislər,
Cəsməyə jətəndə gəlinlər, qızlar,
Cəllərdə calxanan sona çan desin.

Olar gözəllərin əhdi, peyman,
Alasx qurulçaq kəsər qurban,
Ələsgər şə'ninə desin dastan,
Fəxr eləsin doqan ana, çan desin.

Nə səvda tapmışsan, nə jatalmışsan .
Narada jatmışsan, gəl qoça baxtım!¹
Ja məndən kysybsən, ja qoçalıxdan,
Bu səlx genlymy al, qoça baxtım!

Cəkilib pinhana, dejir, dərdə dəz,
Qijamət odundan pisdi tə'nə söz,
Gymuşym tunç oldu, zəry zibam bez,
Qəlb səxər aldyqym mal, qoça baxtım!

Əzym aşyq oldum, oqlum gylləci,
Onda bildim qaldı dövlətin yci,
Qyryldı qojunum, qalmadı keci,
İndi də jəxyləb kəl, qoça baxtım!

Mardan şirə cəkilib, daşdan kecərdin,
Dərjalardan lə'li-gəhər secərdin,
Pərvazlanıb Qaıdan-Qafa ucardyın,
Kecən gyny jada sal, qoça baxtım!

¹ Gəjcə mahalında mafa azar düşür, çox mal tələf olur. Ələsgərin də malqarası qyrylir; bu mynasibətlə «Qoça baxtım» şeirini söyləyir. H. Ə.

Təqdir ucyn yaxşy dekil bu adət,
Gahdan gəlir, gahdan cəkir xəçalət,
İjitlər at verməz, gözəllər xə'ət,
Kəsilib tənbəki, bal, qoça baxtım!

Səksəni, doqsanь kecibdir jaşym,
Əzrajil həmdənim, məzar joldaşym,
Gor deyə tərənir balaly başym,
Daha kəc təblini cal, qoça baxtım!

Ələsgər, kəsildi səbry aramdan,
Oxlağybsan qanlar axar jaramdan,
Haqq ilə qyl səvda, əl cək haramdan,
Halaldan mətləbin al, qoça baxtım!

Bahar fəsli, jaz aylarь gələndə,
Sysənli, synbylly, lələli daqlar!
Joxsulu, ərbabь, şahь, gədanь
Tutmaz bir-birindən araly daqlar.

Xəstə ucyn təpəsində qar olur,
Hər çyr cücək acьr, lələzar olur,
Cəşməsindən abi-həjat çar olur,
Daqьdьr məhnəti məlalə daqlar.

Jazьn bir aьdьr cox yaxşy saqьn,
Kəsilməz cəşmədən gözəl jьqnaqьn,
Axtarma motalən, jaqьn, qajmaqьn,
Zanbur cücəjindən bal alь, daqlar!

Jazьn əvvəlində dənyrsən xana,
Son aьnda bənzər jetgin bostana,
Paьjzьn zəhməri qojur virana,
Daqьdьr ьstyndən çələly, daqlar!

Gahdan cisgin təkər, gah duman ejlər,
Gah gəlib-gedəni pəşiman ejlər,
Gahdan qəjzə gəlir, nahaq qan ejlər,
Dinşəməz haramь, halaly daqlar.

Aq xələt byrynər, zərnişan gejməz,
Hec kəsi dindirib kejfina dəjməz.
Sərdara söz deməz, şaha baş əjməz,
Qydrətdən səngərli, qalab daqlar.

Kəcər, ellər dyşər səndən arab,
Firqətindən gyl, nərgisin sarab,
Ələsgər məcnun tək jardən jarab
Gəzər səndə dərqli, nalab, daqlar!

Bir aj jərm nobahardan kecəndə
Gəjsyndən atlanır sellərin, daqlar!
Calxanır dərjalar, səqəşir qazlar,
Zəm-zəm zymzyməli gəllərin, daqlar!

Bir aj var ki, bir sənəyə atılır,
Qəşir Murquz, Şah daqına satılır,
Bir əmlijin bir tımənə satılır,
Xəzəl oldu jənə pulların, daqlar!

Nə oldu səndəki qurqu, bysatlar?
Ariflər gərsələr tez baqır catlar.
Mələşmir syrylər, kişnəşmir atlar,
Nijə pərişandır halların, daqlar?

Нань о сәндәки јайлајан елләр?
Гөрәндә гөзүмдән чар олур сәлләр..
Нә oldu сәндәки түрфә гөзәлләр?
Саңчылыр бухақа гyllərin, даqlar!

Kəpəz, Muroj, Muşoj bir necə daq var,
Ystynə od jaqsın aj dəli Qoşqar!
Jajın ortasında jaqdırsan qar,
Səf cəkmir ystyndən sərdarın, daqlar!

Halbjam ellərin mən cümləsindən,
Jatmaz geçə, gyndyz mənim bəlisimdən,
İjit nə'rəsindən, gyllə səsindən,
Dəjməmiş təkylr kalların, daqlar!

Elə ki, şər gəldi qaraltdı qaş,̂,
Dumana qərq olur daqların baş,̂,
Düşəndə gurg ilə kəlbın savaş,̂,
Uzax cəkir qijly qalların, daqlar!

İjtlikdə Eldar nurelən-nurdu,
Gəlmədi gözəllər boş qalıb jurdu,
Ərkək kəsib, aqyr məclis qururdu,
Sylən cəkilirdi malların, daqlar!

Həsən dədə, Həsən baba¹ qoşadı,
Xacbulax jailaqı xoş tamaşadı,
Arsız aşqı elsiz nəjə yaşadı?
Əlsyn Ələsgər tək qulların, daqlar!

TƏÇNISLƏR

Gənyl, sən ki, düşdün eşqin bəhrinə,
Narın calxan, narın silkin, narın yz;
Dost səni baqına baqban ejləsə,
Almasın dər, gylən ijlə, narın yz.

Qəsri-ejvan tikdiribsən oda sən,
O sevdijin, bu nəkərin, o da sən,
Qəja baxdın məni saldıñ oda sən,
İnsaf elə bir kənlymün narın yz.
Gəl səni gənlymü sarı dur gedək,
Tərlənsən avlatına sarı dur gedək,
Myrvət elə bizə sarı dur gedək,
Bir dərdimi ejləjibsən narın yz¹.

Aşq olan sözün deməz tərsinə,
Tər gəzən dınjada gedər tərsinə,²
Tər sinəyə qismət olsun tər sinə,
Qoş sevkəsin narın yzə narın yz.

Ələsgər də sözün deyə Qajmaqə,
Jujar qəssal qəddim bykər qajm aqa,
Ləzzət verər bal qatanda qajmaqə,
Onlardan da şirin olar narın yz

¹Jyz.

² Qəbr.

Hiçran tıççarıjam, qəm şikəstəsi,
Axtarıram bu dınyanı sini-sin;
Mıyrq ruhim səndən getmir iraqa,
Qəbul elə qonşun olum sini-sin.

Bylbyl qonub dost baqında o dala,
Dilbər salıb zylflərini o dala,
Mərd istər ki, cərək verə od ala,
Namərd gözlər mərd ijdin sinisin.

Ələsgərəm, mən də icdim badə həj,
Əbcəd hesabın secdim badə həj,
Xəstə cismim tab gətirməz badə həj,
Hec demirsən gır qojnumda sinisin.

Əlifdən dərs aldım, əbcəd oxudum,
Jətişdim öjrəndim jazıx əmməni.
Şirin çanım myzganına toxudum,
Sən allah öldürmə jazıqam mən.

Ərs yzyndə gyn dolanar, aj yzər,
Myxənnəsi mərdə qojma aj yzər,
Həsərətindən aj inçəldər, aj yzər,
Qəşş dərdu möhnət, jazı qəm mən.

Ələsgərəm, cətin adam sajbılam,
Vəciətdə hyrufatdan sajbılam,
Ləblərifin həsrətindən sajbılam,
Bimyrvət, demirsən jazıx əm mən.

O sərxoş jerişin, bu sallanmışın
Jetirdi dərdimi aj yzə tək-tək;
Çamalyñ şovqyndən artıbdır dərdim,
Əfşan elə zylyfn aj yzə tək-tək.

Sejr elədim dost baqıñ dərində,
Ojlaqıñda, ejvanıñda, dərində,
Gəvhər olar dərjalarda, dərində,
Onu qəvvəs cəkər aj yzə tək-tək.

Ələsgərin az əmrıny yzgılə,
Jaşıl başsan gəllərində yzgılə,
Bir salxımda peyvənd olar iyz gılə,
Kamil baqban gərəc aj yzə tək-tək.

Səndən ətrə əmrım barıñ beçərdim,
Mybarək dəstinlə də bir yz, bir yz;
Əlyb bu dynjadən həsrət gedirəm,
Yz qoj yzym ystə də bir yz, bir yz.

İpək nazbalısa Mina dajandı,
Həçər nalə cəkdi Minada jandı,
Həsrətindən dərdim minə dajandı,
Sən gəlsən azadlar də bir yz, bir yz.

Axtardım jar sevdim jara jetmədi,
Təbib nəstər vurdu jara jetmədi,
Ələsgərim, əlin jara jetmədi,
Çalxan qəm bəhrində də bir yz, bir yz.

Sahmar zylyfn bədnəzərdən daldala,
Cinlə gərdanında həmajil ejlə;
Ac niqab altından mah çamalyň,
Aləmi hysnynə həmajil ejlə.

Fərhad Sirin sevdi, Jetim Jaxşy jar,
Təbib sənsən gəl jaramy jaxşy jar,
Jaxşy jara qismət olsun jaxşy jar,
Həm sözdən mətlob qan, həm ajil ejlə.

Ələsgər, dər baqdan jaxşyça nana,
Mərd ijd kəç baxmaz jaxşyça nana,¹
Jaxşy çan jetissə jaxşy çanana,
Həmi gyn xoş keçər, həm aj, il ejlə,

¹ Cəvək.

Aj nazənin, dərdin mənim çanym
Az qalib inçəldə aj yzə-yzə;
Aləbsan əlindən din, imanym,
Mıstaq ejləjibən aj yzə-yzə.

Jar məskənim astanad, dərdimi?¹
Kamil baqban gyly baqdan dərdimi?
Aj bimyrvət, dərdin mənim dərdimi
Artırb jetirib aj yzə-yzə.

Jazyx Ələsgəri oda salıbdır,
Fələk gözdən salıb, o da salıbdır,
Cəsmə kənarında oda salıbdır,
Çumub sona kimi aj yzə-yzə.

¹ Qary.

Saq əlində qızıl şana sevdijim,
Darar sacın tökər bu dala, bax-bax!
Bylbyl myştaq olub gyl qoncasına,
Qonub məskən salmış bu dala, bax-bax!

Əjlən məclisində, gəlməsini¹ gər.
Saqır başmaq gejiş, gəl məsini² gər,
Bimyrvət gözəlin gəlməsini gər,
Qəsd elər çanymı budu ala, bax-bax!

- Ələsgər səməndin jargın da minə,
Saqrın sejrəqıbdan³ jargın dəminə,
Mərd verər sinəsin jargın dəminə,
Myxənnəs gizlənər bu dala, bax-bax!

¹ Qonax.

² Ajaxqabı.

³ Səg rəqib.

İbtida ustaddan dərsim alanda
Oxuyub jətişdim aj sinə-sinə;
Səratın sualın jada salanda,
Nə dejim gedəndə aj sinə-sinə.

Ovsuncular əllərinə mar¹ alı,
Zanbur qonar şaqajıqdan mar alı,
Kamil ovçu jəqin gəryb maralı,
Gedir bərəsinə aj sinə-sinə.

Ələsgərəm, sana ərzim budaqa,²
Jujar qəssal qəddim bykər budaqa,³
Məcnun gənlym məskən salıb bu daqa,
Myştaqdır Lejlinin aj sinə-sinə⁴

¹ İlən.

² Budur aqa.

³ Aqa (kəfənnə).

⁴ Sinəsinə

Xudam onnan məni joxdan jaradıb.
Ayrımaz, o jara jar edər məni;
Bir qoncajdım, bitdim dostun baqında,
Dilim ilə dedim jara dər məni.

Tutmuşam dəstimdə gözəl nizamı,
Nabatı, Firdovsi, gözəl Nizamı,
Təqdiri-qudrətin gözəl nizamı,
Mana dərdi verib, jara dərmanı.

Hilal qaşın bənzətməyəm tər jaja,
Ələsgər də dastan edə dyr jaja,
İstəsə gəl elər qatar dərijaja,
Jaratsa təzədən jaradar məni.

Xudam səni nə xoş gyndə jaradıb,
Mejlim axır sana sarı, gərəndə;
Həsərdindən jyz jara var sinəmdə,
İnsaf elə bizim sarı, gərəndə.

Tifilkən qojnunda nara aşyqam,
Cekərəm sybhə tək nara¹ aşyqam,
Myrqi-səməndər tək nara² aşyqam,
Tərən ovlaqında sarı gərəndə.

Ələsgər sızylar bala yetişər,
Nardan səməndərə bala yetişər,
Gözlərindən mana bala yetişər,
Olur bu gyl rəngim sarı, gərəndə.

¹ Nə'rə.

² Od.

Var olsun Qarabaq, əçəb səfədr,
Baş Xacın axar, ajaqa Qar-qar,¹
Gəjcə qar əlindən zara gəlibdir,
Muqan həsrət cəkər a jaqa qar-qar.

Ahən gəzir səngər verir mərdana,²
Mərd oqulun qəhrin cəkər mərd ana,
Mərd ijd mejdanda durar mərdana,
Muxənnəd jaryşar ajaqa qar-qar.

Ələsgəri saqın cəkmə əla san,³
Gejimmisən jər qəddinə alasan,
Lazımdır ki, qərrib kənlyn alasan,
İncidirsən sana aj aqa qar-qar.

¹ Cəj adlar.

² Mərdlərə.

³ Aldatmaq.

Muxənnəs sejrəqəb, xaini-xəbis
Nə jaman qandyrəb a jara məndən;
Lə'nətullah-ləin, şeytani-iblis,
Nə dedi dost kəsdi aj ara məndən.

Məcnun Lejli deji b bu daqə bilər,
İcən zəhrin dadın bu daqə¹ bilər,
Gəzən ырəjimdə bu daqə bilər,
Arajəb, axtarəb a jara məndən.

Ələsgər, taxsəryn oldu nə aja?
Kim inansın qəsəm edim nə aja?
Bu ahım qalması ilə, nə aja,
Saqlamaz bu diyn a jara məndən

¹ Aqə.

Sabah döst zylfynə şana cəkəndə,
Jajylar gərdənə ha bular-bular;
Hər kəs ki, sidqilə dilək diləsə,
Əlbəttə mətəbin ha bular-bular.

Sərrafın dəstində nə danə dedim,
Gənyl çan quşuna nə danə dedim,
Sirrimi dərd bilməz nadanə dedim,
Anlamaz başın ha bular-bular.

Bajqu ucun məsgən oldu o dijar,
Baqrım başın qəmzələri oddujar,
Evdən səhə jəly qylınc o du jar,
Bilirəm qanyma ha bular-bular.

Elə qafil atdın gözün myzganın,
Demədinmi mana jara jətirər?
Gəzəl sevən qojar jolunda çanyn,
Ja elər, ja əlin jara jətirər.

Bəkdir mana namus, qejrət, az arım,
Baxdım cəkib cox şan tutub az arım,
Uzun gərsəm qalmaz dərdim, azarım,
Təbib qarşy gələr jara jətirər.

Haq nəzərin Ələsgərdən kəsmədi,
Jar qəddinə jaraşanlar kəsmədi,¹
Mərdin qajdasədyr, basdyr, kəsmədi,
Namərd təpə-dyrnax jara jətirər.

¹ Pərsanın bir nəvy.

Gözəllər sultan mələklər şah,
Şahmar zylfyn nə təkybsən dal-dala?
Bojun sərv ystyndə budaqa bənzər,
Myrqi-ruhum ucub qonar dal-dala.

Gəjdim gəm libasın jasin¹ icində,
Gələcək Nökrejn ja sin² icində,
Doxsan min kəlmə də jasin icində,
Necə jerdə myttəsildir dal-dala.

Dərs almışam, oxumuşam hər aja,
Bajram aıb demək olmaz hər aja,
Şahlar şah özün jetiş haraja,
Mən jalqəzam, düşmən verib dal-dala.

Ələsgər, əlində getdi bu da jar,
Huşum gedib, aqlım olub buda³ jar,
Sinəm qoidum myzganyna buda⁴ jar,
Əsirgəmə, at oxları dal-dala.

¹ Jas.

² Qəbr.

³ Byt.

⁴ Budamaq.

İsmin uc həfdir aj cəsmi xymar:
Biri mindir, biri nundur, biri sin;
Həsretindən jyz min gizli dərdim var,
Kimsəm joxdur acam deyəm birisin.

Saldın məni atəşə hej, nara hej!
Aqlar gəzym, cəkər dilim nara hej!
Müstəriyəm, dost qojnunda nara hej!
Bimyrvət satmır ki, aləm birisin.

Sijah zylfyn nə təkybsən jana sən?
Ja hurisən, ja pərisən, ja nəsen?
Demədim ki, eşq oduna janasən?
Mən dedim ki, dur qırxda bir isin.

Qarlı daqlar gəldi dıydy araja,
Qalmısam qırbətdə aj ana-ana;
Təbib jəxdur dərman etsin jaraja,
Səzyləşər jaram aj jana-jana.

Mən qurban ejlərəm jara çanım,
Gətyryb doqraja jara çanım,
İstər tərə-dırnaç jara çanım,
Bilmirəm dərman əj ana-ana.¹

Gəjibdir qəddinə jar alaçan,
At myzgan oxunu jarala çan,
İstər Ələsgərdən jar ala çan,
Təkəndə zylflərin a jana-jana.

Arif olan diqqət ilə fəhm elə,
Qor elədi jaram de bir yz-bir yz;
Fələk saldı məni hiçran xəstəsi,
Jatıram jan jerdə de bir yz-bir yz.

Jaralıyam, cətin qallam bu jaza,
Qoj dejim dərdimi katib bu jaza,
Jetir xəbərimi gərdən bu jaza¹,
Gərynsyn gəzymə de bir yz-bir yz.

Jazıx Ələsgərdən dərd azalım?
Gərym dycar olsun dərdə zalım!
Dərmanсыз xəstədən dərd azalım?
Loqman tək dejirəm de bir yz-bir yz.

¹ Anmaq.

¹ Bəjaza.

Əlif həkmy ilə, çim fərmanilə
Ara kəlmə-kəlmə daqıt əmməni;
Və'dəm tamamdırsa gəl, al санымъ,
Qurtar bu duyındən, daqıdan məni.

Cox gözəldə bir sinə var, bir inçə,
Gərdym dərdim oldu daqlar birinçə,
Roqəni həddində jetər birinçə.
Jandıғыб kecirmə daqıdan məni.

Səq dəstinlə dərtli sərım ovsana,
Lazımdır ki, ovcusundan ov sinə,
Gəzın təmənnasъ salıb ovsana.
Şahmar tək endirir daqıdan məni.

Qırbətə dışmışəm bir aj jarım var,
Qərib pəhlivanam, bir əjjarım var,
Lytf elə ıstımə bir aj jarım var,
Daqılsın ıstımdən daqıdan məni.

Ələsgərəm, bir dəjəm jox, bir əmim,
Dər gınyımdə mədəkdərdər birə nım,
Göz dejir ki, ləblərindən bir əmim,
Dil dejir məqlisi daqıt əm məni.

DODAXDƏJMƏZ TƏÇNİSLƏR

Gəldi jaz ajlar¹ həsrət cəkər xak,
Dejər, nejsan gərək a jaqa-jaqa;
Lə'nət de şeytana, şər işdən əl cək,
Şeytan səni salar ajax-ajaqa.

Səjjad dərjalarda cəkər cəngələ,
Həsət cəkər cizgin gələ, cən gələ,
Əzrajl sinəni cəkər cəngələ,
Qəssal qəsd eləjər aj aqa-aqa¹

Kecən cənçər gər erkəkdir, gər dişi,
Dəllək caqır cəkdiyədən gər dişi,
Qəzanın qədəri, carxın gərdişi,
Sərsəri tez salar ajax-ajaqa.

Jəzəx Ələsgər də dejər, aj ana,
Sirr işləri nahaq etdin ajana,
Cərağın ki, ilahından a jana,
Ehtijaçın nədir a jaqa-jaqa²

¹ Aq, kəfən.

² Jaq.

El jeridi jalnız qaldıq səhrada,
Cək şutyryn, cal catıqın cata-cat;
Hərçajılar səni salar iraqa,
Həsret əlin jar əlinə cata-cat.

Qışda daqlar aq gejinər, jaz qara,
Saq əlinlə aq kaqıza jaz qara,
Əsər jellər qəhr eləjər jaz qara,
Daşar cailar, daşlar gələr cata-cat.

Ələsgərin xətti cıxdı cal indi,
Heji jeje, dalı rejə cal indi,
Hərçajının kəlləsindən cal indi,
Cal cəngəlin, cək çijərin cata-cat.

Hər kəsin qəsdindən aşqıq kəcər,
Qarş gəlsin edək cəngi qızhaqız;
Dəli genyl dərja tək calxanır,
Qejzə gəlir xoş ahəngi qızhaqız.

Hər kəs istər qana aşq sirrini,
Axtarsın dajazı, gəzsin dərini,
Qily-qala salan olsa sərinə,
Sijah calar qızıl rəngli qızhaqız.

Ələsgərin qəddi Sinaja jətər,
Dərs alanlar gedər sin aja jətər,
Əzrajıl qəsd elər sinaja jətər,
Çan alar dəstində cəngi qızhaqız.

Sarsaqyla sejrə cıxsan səhrajə,
Gətirər sərinə sə qalıb tez-tez;
Tərılan syzər qalxar ərşi-ə'lajə,
Sardan şikarın saq alıb tez-tez.

Jel dəjər tellərin jar a gəzdirər,
Saqlıb istəkəni jara gəzdirər,
Jar həsrəti çanda jara gəzdirər,
Jar gəlsə jaralar saqlıb tez-tez.

Aşbq gərək sirrin versin halalə,
Janadıqından həja ejlər ha lalə,
Səxa əhli satçbqazın halalə,
Sıratdan kecəndə saq alıb tez-tez.

Səhər sejjad sejrə cıxa sə daqqa,
Aqa gəlmiş səng deşil, sadaqqa,
Qıl jazbıx Ələsgər sərin sadaqqa,
Gejdır jar qəddinə saq alıb tez-tez.

Qeiz ejləjər cən cəkilər daqlara,
Qəhrindən jelləri aj ejlər qbz-qbz;
Qarşılıq gəlsə həsrət cəkən jar jara,
Aqlıq çaşar səri aj ejlər qbz-qbz.

Aşbq çaşsa dildə qara qarqalar,
Daqlar sinəsində qara qar qalar,
Geştə cıxsə ərsə qara qarqalar
Calar qanatların aj ejlər qbz-qbz.

Ələsgərim, əlin jətsə nə nara,¹
Nə həsrət cək, nə ah elə, nə nara,²
Nə insandır səngi salır nə nara,³
Qajnadar dəriyə tək aj ejlər qbz-qbz.

¹ Nara—dəşə.

² Nə'rə.

³ Od.

Daqlar sinəsində lələ sejr edər,
Səri seçdə qylar ajax-ajaqa;
Darda qalanların dadına jetər,
Sidqilə saqırsa aj aqa-aqa!

Jazylar kağızın sin arasına,
Nani gətirərlər sin arasına,
Çəsəd çansız gedər sin arasına,
Nəkrejn qaldırrar ajax-ajaqa.

Ələsgər də dejər jayın təhrində,
Nəqqaş jayın cəkər jayın təhrində,
Daqlar al gəjinər jayın təhrində,
Qışın zillətindən a jaqa-jaqa

ÇƏQİALƏ TƏÇNİSLƏR

Aj bimirvət, həsrətini cəkməkdən
İllər ilə xəstə düşdüm başa-baş;
Mən aşyqam başa-baş,
Oxu dərsin başa-baş,
Eşqindən səməndərəm,
Oda jandım başa-baş;
Çan dejənə çan deginən mərdana,
Baş qojanən qoj yolunda başa-baş.

Səndən ayrı hacan geysəm al, inçi,
Gejinibsən jar qəddinə al, inçi;
Mən aşyqam al inçi,
Gej qəddinə al, inçi,
Dosta xəjanət olmaz,
Qorxma məndən al inçi;
Bir çanım var, alaçaqsan, al, inçi,
Bir buse ver sevda vurax başa-baş.

Ələsgərəm, gynym oldu ajaqa
Cəsmim jaş neisan kimi a jaqa;
Mən aşyqam aj aqa,
Piltə janar a jaqa,

Mərd sözün yzə səjlər,
Hec jarysmaz ajaqa;
Gah baş olan, gah da dyşər ajaqa,
Kimsə vurmaz fələk ilə baş-başa.

Aj əziz, yaxşy çan, min dərdə dərman,
Jazdyqyn risalə nə yaxşy-jaxşy!
Qarşyda nə yaxşy,
Jar jara nə yaxşy,
Hərçajy iraq getsin,
Qarşy gəlsin nə yaxşy;
Dil dejər çanyn sadaqasə çan,
Dəhan da səjlər ki, nə yaxşy-jaxşy!

Jazyx çanə jada saldyn sən jenə,
Səd həzar səjlədin getdin sən jenə;
Qarşdy sən jenə,
Atəş jana sənginə,
Tərən qanat caldy,
Getdi daqlar sənginə;
Şəcər ahlər cəkər səngi-sənginə,
Gərəndə səjlər ki, nə yaxşy-jaxşy!

Ələsgərin eşq atynə jaj indi,
Jazdan, qyşdan ləzzətlidir jaj indi;
Qarşyda jaj indi,
Cək xəndəgin jaj indi,

Aşbq min eşq atıny,
Jajaçaqsan jaj indi;
İnsan ah-zar cəkər aqlar jaj indi,
Jaqlar ərşdən nejsan nə jaxşy-jaxşy!

Arif olan, bir dərd alıbb çanym,
Gyny-gyndən salır ajaqa məni;
Jox aşbq ajaqa,
Jetiş dada aj aqa,
İllər xəstəsi çanym,
Jər gəldi qalx ajaqa;
Aqa olan qulun salmaz nəzərdən,
Pirim, özün salma ajaqa məni.

Kamil ovçu ovun gərçək sinaja,
Oxu dərsin əzəl başdan sin aja;
Jox aşbq sin aja,
Tər damlaja sinaja,
Xəstənin gozy dıymış,
Jetkin nar, tər sinaja;
Ömr azaldı, və'də jetdi sin aja,
Bir gyndə bykərlər aj aqa məni.

Mənim jərym jəşyl gejb inçidir,
Gymış kəmər inçə beli inçidir;
Jox aşbq inçidir,
İnçi, mərəcan inçidir.

Jaman evlad, bəd qonşu,
Qohum, qardaş inçidir;
Xəstə dysdym, bu dərd məni inçidir,
Tut dəstimdən qaldır ajaqə məni.

Ələsgərəm, dada gəldi budu jar,
Bajquların məskənidir bu dijar;
Jox aşbq bu dijar,
Oxu dərsin bu dijar,
Çanım sadaqa verrəm,
Qəbuldursa budu jar;
Al xancalı baqrım başın buda jar,
El icində salma ajaqə məni.

Mərifət bəhrinə qavvasam dejen,
Gir dərin dərijada calxan, jyz-ha-jyz;
Mən aşbqam jyz-ha-jyz,
Sonam gəldə jyz-ha-jyz,
Bivəfadan jar olmaz,
Əmyr yzsən jyz-ha-jyz;
Qarə düşmən bir də gəlir dost olmaz,
Əlin tutub jalvarasan jyz-ha-jyz.

Dərviş olan gedər, gəzər dərinədə,
Jelkən acar dajazlarda, dərinədə;
Mən aşbqam dərinədə,
Dajazlarda, dərinədə,
Qal olasan, qalasan,
Nazlı jarın dərinədə;
Əl acasan ərənlərin dərinədə,
Çalajasan сѣньх gənyl jyz-ha-jyz.

Ələsgərəm aqlajasan, gyləsən,
Bylbyl kimi aşbq idin gylə sən;
Mən aşbqam, gylə sən,
Danışasan, gyləsən,

Baqban öldy, baq soldu,
Həsərət qaldın gylə sən,
Naşy baqban, əl uzatma gylə sən,
Cək əlini qızıl gyldən jyz-ha-jyz.

İsmiñ uc hərfilə eləjim bəjan:
Mimdir, nundur, sin jazylıb dal-dala;
Mən aşyqam dal-dala,
Bajqu gəzər dal-dala,
Aşylıb jaxan bəndi,
Cək turunçun dal-dala;
Sədrin ystə şux məmələr gərynyr,
Bəd nəzərdən pinhan ejlə dal-dala.

Syrmə cək qaşna, nə qara jaxşy,
Aq ystdən jazyla nə qara jaxşy;
Mən aşyq nə qara,
Gəzlərin nə qara,
Uçundan Məcnunam,
Gər gynym nə qara;
Sacların gərəndə nə qara jaxşy.
On dərd həryk cin-cin dyşyb dal-dala.

Ələsgərəm, mən də nişana qojdum,
Təmiz ad saxladım, nişana qojdum;
Mən aşyq nişana,
Zylf yzyndə nişana,

Sinəmə daq cəkilib,
Qaldı eldə nişana;
Баşымь qarşына nişana qoјdum,
Əsirgəmə, at oxların dal-dala.

Gətyryb sazymь girrəm mejdana,
Gəl ejləmə bəhs;
Əjər sən toxunsan mən də toxunnam,
Şəriətdə halal—qəsasa qəsas,
Qoj uçalsın səs.

Bir sezyne əvəz min aja billəm,
Cəkilib qamətin minaja billəm,
Pirimdən dərş aldım min aja billəm,
Bir sezyne min söz dejim dəs-bə-dəs,
Dür jerində bəs.

Ovsuncusan, ovsun elə hi mara,
Bənnə isən tərkin axtar him ara,
Sən bənzərsən bu mejdanda himara,
Aləmə bəllidir bu nitqy nəfəs,
Misali-kərkəs.

Mən dərđlijəm, mən aqlaram budaqlar,
Eşq uçundan sinəmdədir bu daqlar,
Mən Məçnunam, oјlaqymdyr bu daqlar,
Sənsən səgi-laqər¹ şikari mə'kəs,
Həkmym kəsəkəs.

¹ Агъх ит.

Aşşq gərək bu mejdanda bir qala,
Eşq odunu bir ətəklə. bir qala,
Ələsgərdir Xeybər kimi bir qala,
Baçara bilməzsən dur jerində pəs,
Даньша әбәс.

GƏRAJLILAR

Gözəl, sana mə'lum olsun:
Səndən ötrü janıram mən:
Ala gözələr syzyləndə,
Çanымdan usanыram mən.

Kaş ki, gözəl olмыјajдын,
Saraыban solмыјajдын,
Mənnən aşna olмыјajдын,
Ajrыlanda ölyrəm mən.

Mənim adым Ələsgərdir,
Dərdim dillərdə əzbərdir,
Xallarым dyrry gəhərdir,
Sərrafыjam, tanыram mən.

Rəncərədən oğrun baxdım,
Qarşıdan bir sona kecdi;
Bir ox atdı, qas ojnadı,
Myzganlar qana kecdi.

Ala gözlərini gərdym,
Təzələndi köhnə dərdim,
Jolunda çan qurban verdim,
Baxmadı qurbana, kecdi.

Mən səni görəndən bəri,
Sənəm oldu qəm dəftəri,
Jазьх ашық Ələsgəri,
Qoıdu jana-jana, kecdi.

Durum dolanım başına,
Qaş, gözy qara Çejran;
Həsətinədən məcnun oldum,
Ejlə dərdə cara, Çejran!

Söz danışb mətləb qansan,
Mən janıram sən də jansan,
Sən ki, bir tylək tərlansan,
Nəyə ujdun sara, Çejran?

Ələsgərəm, abdal ollam,
Eşqin girdabında qallam,
Kysdyrmyşam, gənlyn allam
Jalvara-jalvara, Çejran!

Gözəllər sejrangahısan,
Gərym səni var ol jajlaq!
Acılsın gylın, nərgisin,
Təzə myrqyzar ol, jajlaq!

Gəzym qaldı sığah teldə,
Bylbyl öldy mejli gylde,
Bir kəsım jox qyrbət eldə,
Sən mənə qəmxar ol, jajlaq!

Mən səni gərəndən bəri,
Sınəm oldu qəm dəftəri,
Əldyr aşyq Ələsgəri,
Əzyn gynahkar ol, jajlaq!

Ala gözly, telli Çejran,
Gənyl istər mydam səni;
Həsərətindən oldum xəstə,
Əldyrəcəm bu qəm məni.

Çanəm qurban gözəl ada,
Pərvanəyəm, jandım oda,
Sən atılsan, mən pijada,
Əldyrəcəm bu qəm məni.

Ələsgərdir mənim adım,
Aləmi jandərar odum,
Dərd joldaşım, qəm ustadəm,
Əldyrəcəm bu qəm məni.

Durum dolaným başna,
Sən bu diğara xoş gəldin!
Syzdýryb ala gözləri,
Qaşlarǝ qara, xoş gəldin!

Oqrun durub qəja baxdın,
Myzğanın sinəmə saxdın,
Çismimi jandǝrǝb—jaxdın,
Alǝşdım nara, xoş gəldin!

Qajnajǝb peymanam dolub,
Gyl rəngim saralǝb, solub,
Həsretin cəkməkdən olub
Sinəm sədpərə, xoş gəldin!

Dostun vəfasıǝn gərdym,
Sevdim, secdim, kənyl verdim,
Təzələndi köhnə dərdim,
Dərdimə cara, xoş gəldin!

Sinəmdə eşqin dəftəri,
Sənsən dilimin əzbəri,
Jazıx aşǝq Ələsgəri
Cəkməjə dara, xoş gəldin!

Kysmə aj bimırvət gözəl,
Dərdim cox, dəzə bilmərəm;
Yz' byryjyb qacma məndən,
Mən' sənsiz gözə bilmərəm.

Dilbərin qəsdinə girdim,
Ala gözlərini gərdym,
Qovr elədi köhnə dərdim,
Olubdur təzə, bilmərəm.

Jar salmır ıstymə saja,
Çavan ımrym gedir zaja,
Qavvas tək dırdym dərijə,
Calxanǝb yzə bilmərəm.

Ələsgərin mə'lul daqǝ,
Kənyl olub qəm dustaqǝ,
Bu sinəmin doxsan daqǝ,
Jetişib jyzə, bilmərəm.

Səhər saqı cəsmə ystə
Durur boju bala Maral;
Ala gözlər girib qəsdə,
İstər çanım ala Maral.

Sevdim zalım baqır daş,
Almas kiprik, qələm qası,
Tərən gəryb yaşıl baş,
Saqrın, qıya cala Maral.

Aq yzdə xalı bənəfsə,
Konyl həsrət jürü dəşə,
Məcnunluqdur mənə peşə,
Düşmüşəm mahala, Maral!

Əpmədim ala gəzyndən,
Dojmadım şirin səzyndən,
Dostum aşıb özündən,
Salma daldan-dala, Maral!

Çamaləndır səmsy qəmər,
Dərdin bu sinəmdə dəftər,
Uçundan jazıx Ələsgər
Dənybdır abdala, Maral!

Həsəratini cəka-cəka
Dərdim jəfdi jyzə, Kəklik!
Qız. sən allahı sevarsən,
Rybənd tutma yzə, Kəklik!

Dostan dostə bu nə fənddir?
Zylfyn bojnuma kəmənddir,
Dişin dyrdyr, dilin qənddir,
Dodaxların məzə, Kəklik!

Dostan dostə bu fənd olsun,
Zylf bojnuma kəmənd olsun,
Bundan dənən ləvənd olsun,
İlqar qojax jaza, Kəklik!

Avcın bərədə durubdur,
Bojnunu sənə burubdur,
Kamanın jaman qurubdur,
Saqrın, cıxma dyzə, Kəklik!

Gəjdijin yaşıl, əlvəndır,
Ejlədjini nahaq qəndır,
Ələsgər sana qurbəndır
Sən gələndə bizə, Kəklik!

Jar janında gynahkaram,
Doqru sezym jalan oldu;
Jeriş etdi qəm leşkəri,
Gənlym şəhri talan oldu.

Bax bu qaşa, bax bu gözə,
Jandə baqrım dəndy kəzə,
Kecən sezy cəkmə yzə,
Kecən kecdi, olan oldu.

Ələsgərəm, sana qurban,
Gəl eşləmə baqrımy qan,
Səni məndən ayrı salan
Filan oqlu, filan oldu.

Gözəl, sənin nə vədəndir,
Kəsilib qəsa tellərin?
Kalaqajın olvan, qıjıqaç,
Ystyndən basa tellərin.

Janaxların gyldy, solmaz,
Oxladın, jaram saqalmaz,
Qaşın çəllad, gözün almaz,
Baqrımy kəsə tellərin.

Şəkər sezy, şirin dili,
Gymış bilək, nəzik əli,
Axşam, sabah səhər jəli
Dejəndə əsə tellərin.

Vəsfinə sözlər jərəşər,
Qolların bojnımdan aşər,
Kəlik kimi qaqqıldaşər,
Gəlibdir səsə tellərin.

Baqban aqlar bar uçundan,
Xəstə ölər nar uçundan,
Ələsgər tək jar uçundan
Batıbdır jasa, tellərin.

Səhər-səhər səqal verir
Ajna qabaqa Gylxanym;
Taj olmaz daqlarda lala,
Gylgəz janaqa, Gylxanym!

Vəsin jaylbb mahala,
Maşallah o xəty xala,
Mıstaqam gylgəz çamala,
Qajmax dodaqa, Gylxanym!

Mələkzada, huri, qılman,
Qəza qəddim qylbb kaman,
Məni həsrət qojma, aman,
Byllur buxaqa, Gylxanym!

Xub cəkilib qəddi, dallar,
Aq uzyndə qara xallar,
Mədhin esidən çahallar
Düşyb soraqa, Gylxanym!

Ələsgərəm, qadan allam,
Albb şirin çana sallam,
Aj nazənin, qurban ollam
Gəzəl povraqa, Gylxanym!

Nə baxırsan pəncərədən,
Xumar gözün syzən gözəl?
Aşnasından kənar gəzib,
Bağrım başın əzən gözəl!

Byllur buxaq, bəjaz gərdən,
Aqlıym aparır sərdən,
Jaxasına hərdən-hərdən
İnci, sədəf dyzən gözəl!

Bağrım jandırдын oda,
Sir sözünü vermə jada,
Ujubsan zalım xorjada,
Dostdan kənar gəzən gözəl!

Kəmərin bağla belinə,
Naxış gətyr gyl əlinə,
Şana cək sijah telinə,
Səqallanıb dyzən gözəl!

Xəjalım çaşır gyləndə,
Pinhan dərdimi biləndə,
Ələsgər sizə gələndə,
Gəjinibən bəzən gözəl!

Bir gözəl kecdi qarşımdan,
Sallandı jana jeridi;
Kiprik qalxdı, oqrun baxdı,
Od saldı çana, jeridi.

Sallanban jana durdu,
Qaşlarındən kaman qurdu,
Myzganın sinəmə vurdu,
Qəmzəsi qana jeridi.

Hanb belə huri, qılman,
Ejləməz dərdimə dərman,
Yrkytdy alıb tərən,
Jaşıl baş sona jeridi.

Çamalın bənzətdim aja,
Əhsən qydrət verən paja,
Endirib salmadı saja
Dost mehribana, jeridi.

Dedim, jar, getmə, amandə!
Ələsgər oduna jandə;
Dedi, qoçadı-pirandə,
Mərdi-mərdana jeridi.

TƏRİFLƏMƏLƏR

Naqafı cəhdə qarşıma
Gözəllər sultan Həçər!
Gəzməmişəm, görməmişəm
Sən kimi insanı, Həçər!
Dişlərin dyrr dənəsi,
Aqzın gəhər kənə, Həçər!
Ağ qabaq şəlbə verir
Çahan cıraqbənə, Həçər!

Qırsın dyzyb qabaqına,
Qabaqının teli gəjcək;
Qaş qara, gözlər ala,
Janıqının gily gəjcək;
Dahan şəkər, dodax qajmax,
Şirin ləhcə dili gəjcək;
Şirin dilin bəndə salıb,
Tutii-imranı, Həçər!

Başında herat kalaqaj.
Hər paltarı darajıdır;
Bəşərə bənzətmək olmaz,
Gəjdə mələklər tayıdır;
Turunclar baş gəstərib,
Qoynun behişt sarajıdır;
Aşq gəryb bu dınyada
Cənnəti-rizvanı, Həçər!

Aq ipəkdən dizliji var,
 Kəjnəjini gejiş sarı;
 Dal gərdəndə həməjildir,
 Ətəyə dyzyb mirvarı;
 Jaradan cox zylm eləjib,
 Sana verib jasar jarı;
 Sara qismət eləjib
 Sən kimi tərlandı, Həçər!

Xubların xubandısan,
 Sədan düşyub hər mahala;
 Qaşların xəncər vurur,
 Qəsd eləjir canlar ala;
 Mən sana baş dedim,
 Xalq düşməsin kəç xəjala;
 Ələsgərdən incik olma,
 Gözlərin qurbanı, Həçər!

Bir gözəl gərdym bugyn,
 Canlarda çandan artıxdır;
 Qaməti sərv aqaş,
 Zylfi rejhandan artıxdır;
 Qabaq əjna kimi,
 Qaş kamandan artıxdır;
 Baxırsan gər çamala,
 Çamalı gyləndən artıxdır;
 Dodaqları qajmax kimi,
 Dahan baldan artıxdır;
 Gözləri dan ildiz,
 Sə'ləsi şamdan artıxdır.

Qoşulubdur əc gözələ.
 Baqları sejrən eləjir;
 Birisi saqda durub,
 Səhbəti hər jan eləjir;
 Birisi solda durub,
 Çanını qurban eləjir;
 Dəliyə biri jənə
 Həkmynə fərman eləjir;
 Ƴc qəzən ortasında
 Gər neçə divan eləjir;
 Əzy rəjət balası,
 Həkmı sultandan artıxdır.

Sah kimi divan qurub,
 Gözellərə çərinə kəsər;
 Janaxlar əlvan-əlvan,
 Mah yzında tellər əsər;
 Durna kimi sığallanıb,
 Saq əlində jajlıx əsər;
 Gah silər yzın, gözünü,
 Gah düşynün üstə qəsar;
 Aqlımbəşdən alıb,
 Cijərimə daq'ar basar;
 Buxaqında fil-fil çurə,
 Xalə mərcəndən artıxdır.

Cevrilib dörd janəna
 Dejəsən ki, tərən baxır;
 Calmasın əjri calıb,
 Telləri altından cəxır;
 Zylfynə şana cəkib,
 Gözlərinə syrmə yaxır;
 Danışar şirin-şirin,
 Dejəsən ki, bylbyl oxur;
 Aq yzında qara tellər
 Mışk ilə ənbər qoqur;
 Buju xoş bənəfsədən,
 Ətri sysəndən artıxdır.

Gyl yzə ajna tutub,
 Qələm qasə əjmələdi;
 Acımsı idi köksyn baqıb,
 Məni gəryb dyjmələdi;
 Sinəsi byllur kimi
 Ətrafı rovsan elədi;
 Aq məmə havalanıb,
 Kəjnəji jərtmaq dilədi;

İstədim yaxın gedəm
 Joldaşlar hərvələdi;
 Dedilər, jaraşmazsan,
 Bu xanım səndən artıxdır.

Jeridikə ikram elər
 Xəmsə çorab gyl başmaq;
 Hər tərəf jaxa pulu,
 Adət elər oйнаşmaq;
 Ləblərin məzələnib,
 Daldalanır zər jaşmaq;
 Mələklər həja elər,
 Yzbə-surat danışmaq;
 Gərmədim bərabərin,
 Dejm ki, bundan artıxdır.

Tavus kimi sığallanıb,
 Zər-ziba əlbət gəjinib;
 Ta ki, başdan ajaq
 İpəkdən xəl'ət gəjinib;
 Kəmərlə bəldə fərjad elər,
 Dəşyndə dyjmə dəjylyb;
 Bir gəçə gyl qojnuna
 Girejdim mən tez sojunub;
 Dejə idim, bu gəçənin
 Şuru çahandan artıxdır.

Cəkibən dəstəsini
 Jerijəndə xanasyəna,
 Zylfləri topuqa dəjər,
 Oxşar gəllər sonasyəna;
 Uzyklər gymrah olur
 Aq əllərin xəpəşyəna;

Үс ајлх тифл kimi
Ала сәни синәсинә;
Мағаллаһ, сәд афәрин
Бу гәзәлин анасына!
Доғубдур, инсан дејиб,
Huri, қылмандан артыхдыр.

Кәклик kimi сәкә-сәкә
Jyz işvә, naznan jerijir;
Lәbindән peјda olub,
Qәndinән, şәkәr әrijir;
Gәzlәri busqu tutub,
Qoluna qolbax sarıbjr;
Esqinә mejil verән
Vaqtсыз, vәdәsiz qarıbjr;
Myxtәsәr, aşық Әләsgәr
Aqzında dulin qorujur;
Deјirsән bu bәxtәvәr
Fәqfur xaqandan артыхдыр

Mән sәni bәnzәtmisәм
Huriy qылmana, Mәlәk!
Gәzlәrin çanlar alır;
Qәmzән jerir qana, Mәlәk!
Gәjcәk qaşların catıbb,
Oxşajır kamana, Mәlәk!
Yzyn gәryb ajır dyşән
Qalır јana-јana, Mәlәk!
Xalыnыn bir dәnәsin
Taj etmәм çahana, Mәlәk!

Geјinib әndamыna
Әbrә, әtlas ali qәşәng;
Xara don, xas labada,
Şәddә ystә şalы qәşәng;
Baxtavar gymys kәmәr
Quçur qәddi-dalы qәşәng;
Qulaqыnda qызыl сырqa,
Zәnaxdanda xalы qәşәng;
Oыbbсан hysnyn şәм'ina
Sән mәni pәrvana, Mәlәk!

Әslin dyz, nәslin јaxşы,
Qımuşam elinә majil;

Oxujan şeida bylbyllər
 Baqında gylınə majil;
 Tutiji-şirin gyftar
 Şirinçə dilinə majil;
 Сыдаы̆ яшылбаş sona,
 O sijah telinə majil;
 Tellərindən tor qurusan
 Альчъ тәрлана, Мәләк!

Gözəlim, məclisində
 Şirin sənbət, saz dolanır;
 Bu pəri aşыына
 Ejlər ərkinaz, dolanır;
 Syzyr gedir səkə-səkə,
 Sanki quba, qaz dolanır;
 Qaşında, kiprijində
 İsvə, qəmzə, naz dolanır;
 Gözlərin jacъ çəllad,
 Qəsd ejləir çana, Mələk!

Gözəllər dəstə-dəstə
 Əl baqlayış. sina gəlir;
 Aqa, rə'jət, bəl, gəda
 Əmrinə fərmana gəlir;
 Aşы, alim, molla, sejid
 Dad cəkib, amana gəlir;
 Dəl'ilər daxıl dısyır,
 Mərizlər loqmana gəlir;
 Xəstədir, Ələsgəri
 Sən jetir dərmana, Mələk!

Jetişib bahar fəsli,
 Jar lejli daqından gəlir;
 Sanki Fərhadın Şirini
 Syrydən, saqından gəlir;
 Dəstində lala, nərgis,
 Gyl-gylşən baqından gəlir;
 Sallanış ala gözlym
 Jenə ojlaqından gəlir;
 Alvзын тәрлань kimi
 Sərin jajlaqından gəlir.

Sona kimi сыqаланы̆,
 Dost bəzək verir başына;
 Gözynə sijah syrmə,
 Vəsməni yaxış qaşына;
 Jetişibdir gözəl kəklik
 On dörd-on beş yaşына;
 Тангынын əziz bəndəsi
 Gəlir hər kəsin xoşuna;
 Tə'rifi dısyb ellərə,
 Çymış soraqından gəlir.

Gəzmişəm, görməmişəm
 Belə boju bəstə ханын;

Camalın bajram aıb,
 Görən dısyır xəstə, xanım;
 Myrvət edib qədəm qojsan
 Birçə gözüm ystə, xanım;
 Çəllad kimi qəsd elərsən
 Gırıbsən sən qəsdə, xanım;
 Məcnunun cəllər gəzib,
 Sənin fəraqından gəlir.

Təzələndi köhnə dərdim;
 Gözüm gərdu jarı jenə;
 Ələsgər eşqə dısyıb,
 Sevdı çəfakarı jenə;
 Az qalıb Məcnun olam
 Gözəm bu dıjarı jenə;
 Bımyrvət əsirgəjir
 Xəstədən nıjbarı jenə;
 Myşk, ənbər qoxusu
 Dostun buxaqından gəlir.

Qafıl pənçərədən baxdın,
 Ejlədin jyz qan, a Pəri!
 Qaşların çatlıbdır,
 Sanki bir kaman, a Pəri!
 Necə-necə aşqlara
 Cəkdirdin aman, a Pəri!
 Şah kimi taxta cıxıb,
 Elərsən divan, a Pəri!
 Jərə, gəjə həkmyn işlər,
 Sənsən Sylejman, a Pəri!

Başında bir dəstə gözəl.
 Baqcanı sejrən elədin;
 Nərgisi, bənəfsəni
 Qəddinə hejran elədin;
 Sallandın məclisimdə,
 Bir dəli devran elədin;
 Cəkdin almas kipriklərin,
 Baqrımbı şan-şan elədin;
 Gəl, qor ələjən jarama
 Sən elə dərman, a Pəri!

Gejini b jəddi qələm,
 Byrnybsən şalı gəjək;

Alış tuman, zər kəmərcin,
Jaşlıb, həm alı gəjcək;
Janaqların gyldən təzə,
Aq yzyny xalı gəjcək;
Gəzmışəm, görmemişəm
Sən tək ləbi balı gəjcək;
Qənd əzilib dilə, dişə,
O qəncə dahana Pəri!

Gəlməyib jer yzyna
Belə jaman bala, bilin;
Onu görən kimsənə
Dysər iyz xəjala, bilin;
Gəzləri qan salıbdır
Bu kylli mahala, bilin;
Təkyb şahmar zyflərini
Cin-cin qəddi dala, bilin;
Bojundan xəcalat cəkər
Sərvy xyraman, a Pəri!

Gözəl ханым, пішвазына
Necə, necə çan jeridi;
Əhsən-əhsən dejiб jerdə,
Səff cəkiб insan jeridi;
Gəjdə huri, pəri, mələk,
Behiştə qılman jeridi;
Çymləsi gyl qədəminə
Olmağa qurban jeridi;
Sənsən bir binırvət gözəl,
Baxmadın qurbana, Pəri!

Syzırsən sona kimi
Jaılх алыб ələ, gəlin;
Qurşajbısan gymyş kəmər
Nazik, inçə belə, gəlin;

Gətyryb şirmajı şana,
Siqal verdin telə, gəlin;
Coxların məcnun elədin,
Saldın cəldən-cələ, gəlin;
Bir bu qədər zylm eləmə
Nahaxdan insana, Pəri!

Ələsgər aşық олуб,
Qaşыпın тақына сənin;
Qojnun ісрə нарың, туруң
Bəsləјən бақына сənin;
Bir də mən dəzə bilmərəm
Sinəmdə daқына сənin;
Myxtəsər, urçah oldum
Bu gözəl сақына сənin;
Mərhəmət ejlə, get demə,
Mən qərib mehmana Pəri!

Санымъ qurban ejlərəm
Bir belə tərən gözələ;
Hal bilən, şirin gylən,
Dosta mehriban gözələ;
Boj uça, gərdən mina,
Zylfı pərişan gözələ;
Dolanır myrqı-ruhum,
Olubdu mehman gözələ;
Xəstəyəm, jalvarıram
Həkimı-loqman gözələ.

Gözəl ханым çilvələnib,
Gözəllərin хась kimi;
Görənləri Məcnun ejlər,
Lejlinin sevdasь kimi;
Ala gozy şölə verir,
Göjlər syrejjasь kimi;
Cəfgəni hər rəng calır,
Bir tavuş cыqasь kimi;
Baratdır, bəhıstdən gəlib,
Gejdırıb qыlman gözələ.

Gözəl kəklіk al bəzənib,
Gözəllər хasьndan gözəl;

Silkələnib gərdən cəkir.
Gəllər sonasьndan gözəl;
Qəblijət, mərifət tapıb.
Ata, anasьndan, gözəl;
Libasi əndamьndan,
Əndam libasьndan gözəl;
Gözəllijı çəm veribdir
Xalıqı-sybhan gözələ.

Gər neçə xələt verdi,
Məlul gənlym acdı gözəl;
Arıfsən, əhli ruhsan,
Çan sana peşkeşdi, gözəl!
Gözlərində ejib joxdur,
Qaşın gözəl qaşdı, gözəl!
Jerdə gojdə mislin joxdur
Bax, hamьdan başdı, gözəl!
Qoj gözəllərin çımləsi
Olsunlar qurban gözələ.

Fələkdən gileljim,
Bizə gyny qara verib;
Fazili zəlil jaradıb,
Suri gynahkara verib;
Tərlanь sara jazıb,
Tər qəncəni xara verib;
Ələsgəri Məcnun edib,
Mejlini daqlara verib;
Tərk edib ibadəti,
Baqlajıb dəstən gözələ.

Jaraşdır bəndamına
 Gejini bdir sarı, gözəl;
 Jaradan veribdir sana
 Belə ixtiyar, gözəl;
 Dolubdur əttar sinənə
 Baqcların bar, gözəl;
 Lytf elə, mən xəstədən
 Əsirgəmə nar, gözəl;
 Tək mətə xərd elə,
 Ac indi bazar, gözəl!

Mən səni görəndən bəri
 Olmuşan dəli-divana;
 Az qalıb, Kərəm kimi
 Od tuta bu cismim jana;
 Arif gersə rəhm eləjər
 Mənim kimi xəstə çana;
 Bir də üzün bəri döndər,
 And verrəm əlid-pejmana;
 Məcnun tək düşüb dalınça
 Gəzərəm daqlar, gözəl!

Aj bimirvət, azca qaldı
 Çanyı ala gözlərin;

Nahaq jerdən məni saldı
 Nə qalmaqala gözlərin;
 Mən qiymət qoja bilmərəm—
 Dəjər mahala gözlərin;
 Jyz ilin xəstəsini
 Gətirir hala gözlərin;
 Bir də gərsəm gözlərimi
 Cəkmərəm azar, gözəl!

Əlim uzax, qəlbim jaxın,
 Bələdəm hər bir halına;
 Gərçəjin, valeh oldum
 Həbəşi xəttı xalına;
 Zənburam, sızıldaram
 Dodaqlarında balına;
 Jajlaqların çeyranısan,
 Əhsənət gyl çamalyına!
 Mərmərdən bojaz sinən
 Savalanın qar, gözəl!

Aqlı bə aldı sərimdən
 Baxdım gözün alayına;
 Çanyı qurban elərəm
 Belə gözəllər xasına;
 Libas bəndama ujur,
 Əndam ujur libasına;
 Ələsgər Məcnun oldu
 Düşdüyü Lejli sevdasına;
 Sajiləm, bir saje sal,
 Yz döndərmə bar, gözəl!

Bugyn bir gözəl görmüşəm
Jusifi-Kən'andan betər;
Lələ janax, ajna qabax,
Huriy qılmandan betər;
Göz geryb gyl çamalyñ,
Baqırm olub qandan betər;
Dərdlərə dərman edər
Həkim-i loqmandan betər;
Jandyrır eşqi məni,
Atəşi-suzandan betər.

Aj gözəl, myrvət elə,
Əsli dejib jandyr Kərəm;
Səhrada, Məcnun kimi,
Ləjli dejib ah elərəm;
Sirinin Fərhadı tək
Sahibi-səngy dysərəm¹;
Şeyx Sən'an sovgindən
Söylədi, billah kafərəm;
Həsretindən mən olmuşam
Ol Şeyx Sən'andan betər.

Hüsnün ərşin zinəti,
Qaşın hilala vermərəm;
Sylejman həşmətli
Sə'ny çələlə vermərəm;
Ləblərin şəhdi-şəkər,
Ləzətdə bala vermərəm;
Təlinin bir mujunu
Kylli-mahala vermərəm;
Aj qabaqıñın şöləsi
Mehri--dirəxsandan betər.

Görməmişəm mən bir belə
Gözəllər şalıb, myxtəsər;
Yzyn geryb ajır düşən
Tez cəkər ah, myxtəsər;
Çamaly xəçil eləjir
Şəms. ilə mah, myxtəsər;
Bilmirəm mən xəstənin
Nədir gynah, myxtəsər;
Başymdan aşan dərdimi
Eləjir tyqjandan betər.

Ələsgərim, bir fəhm elə,
Gözəllər sərdar, bu;
Hüsnündən Zylejxa tək
Firiştə kirdar, bu;
Dahan, gyl qəncəsi,
Dəndan, mirvar, bu;
Ləblərinin ləzzəti var
Kosəri-rizvandan betər.

¹ Kylyng.

Gejibsən tər əndama
Tər-təzə libas, gəlin!
Bil, məni valeh elədi
Qaşların qaras, gəlin!
Yzyny gərçəjin artdı
Sərimin sevdası, gəlin!
Sənsən ariflərin ruhu,
Bir xubların xası, gəlin!
Aşyq şovqə gətirdi
Həynyn təmənnası, gəlin!

Bələlib, aj nəzənin,
Zənəxdanın xala sənin;
Mynasibdir qəddi-dalın,
Bojundur bala sənin;
Qənd əzilib dəhanına,
Ləblərin pijala sənin;
Gəjcəkdir gyl çəməlin,
Janaqların lala sənin;
Gəzlərin eləjibdir
Billah məni as, gəlin!

Hec jərində ejbin joxdur,
O bojun busatın, gəzəl!

Hər işin, əlvən nəxşən,
Xujun, xasiyətin, gəzəl!
Xubluğun, jaraşqın,
Aldıqın barətən, gəzəl!
Çaməlin, aqlın, həşun,
Şanın, şevkətin, gəzəl!
Buxağından həja ejlər
Gəjyn syrəjyas, gəlin!

Cətindir kaməlnə
Həkim-Ləqman jetiš;
Təbibsən əlaç elə,
Xəstəyə dərman jetiš;
Mə'rifətdə, dərəkədə
Hənsən sənə çan jetiš?
Kənar gəz səjraqbdan
Qojma ki, bəhtan jetiš;
Amandır ujma sara,
Tərənən sonası, gəlin!

Sən gəlməsən məclisimə,
Məclisimdə devran olmaz;
Elə ki, sən fərman verdin.
Şahda belə fərman olmaz;
Ədalətdə bərabərin
O şah-Səleyman olmaz;
Behiştə təjən tapılmaz,
Huri, mələk, qılman olmaz;
Bir sənəsin jər yzınyn
Xub mələkzadəsə, gəlin!

Fərhad Şirin uçundan
Jandə-jaxıldı, aj gəzəl!
Cəkdirirsən mana çafa,
Bu nə aqıldı, aj gəzəl!

Kərəm Əslidən ötry
Oda saхыldь, aj gözəl!
Necə aşьq jara çanьn
Bil fəda qьldь, aj gözəl!
Sən məni Sən'an elədin,
Tərsalar tərsasь, gəlin!

Calхanьrsan bizim gəldə,
Jaşьl başь sona kimi;
Syзdyryb ala gəzyny
Baхьrsan biganə kimi;
Jandьrьrsan əduna,
Şamьna pərvanə kimi;
Dolanьram səhralarь
Ol dəli-divana kimi;
Ələsgəri Məçnun etdi
Fəq'nin sevdasь, gəlin!

Ariflər, fəhm eləjin,
Syzyb gedən jara baхьn!
Ejləjib myzganlarь
Sinəmi səd para, baхьn!
Aşьqьna rəhm eləmir,
Zalьm sitəmkara baхьn!
Cəkirəm həsrətini
Mən jazьx bimara baхьn!
Axьr məni cələ salьb,
Eləjib avara, baхьn!

Xub jaraşьr əndamьna
Jaşьbь, alь gözəlin;
Ajaqьnda saqrь başmax,
Başьnda şalь gözəlin;
Tə'rifi, səddi, soraqь
Tutub mahalь gözəlin;
Hər jana şe'lə salьr
Gynəş çamalь gözəlin;
Acьlbь jaxabəndi,
Aq sinəsi qara, baхьn!

Afьbdьr qana-qana
Jaradandan paj bu sənəm;

Behiştin pərisinə
Dejə bilməm taj bu sənəm;
Xubluqda, gözəllikdə
Bədirlənmiş aj bu sənəm;
Hərdən məndən yz dəndərib,
Ejlər ömrüm zai bu sənəm;
Tylək tərlandan ayrılb, b,
Ujur jommar sara, baxın!

Gejirir, səhər qarşına,
Qəsd edir çana, sallanır;
Baş əjmir o sərdara,
Sultana, xana, sallanır;
Byrmyr gyl çamaly
Mərdi-mərdana sallanır;
Jusifə zindan cəkdirən
Zyleixajana sallanır;
Gərəni eşqə salan
Gözləri xumara baxın!

Bu gözəl bəjaz gərdəyə
Həməjəlyə taxdı, kecdi;
Binava, jəzəh çanym
Eşq oduna jaxdı, kecdi;
Dəldələrdən mənə sarı
Oqrun-oqrun baxdı, kecdi;
Naqafıl myzganlarən
Bu baqırma saxdı, kecdi;
Dostuna endirməyə
Zəlym vəfədara baxın!

Dənşəndə gəlir xoşa
Bu dilbərin şəkər sözü;
Jaraşxəda, boi-buxunda
Budur gözəllərin gözü;

Gün kimi şə'lə verir
Gyl çamaly, gəjək yzy;
Basəbdər sinəm ystə,
Bimyrvət janar közy;
Jandəyər bu sinəmi
Ol atəşə, nara baxın!

Təkylyb halqa-halqa
Gözəlin dəstə telləri;
Ejləjib Ələsgəri
Billah ki, xəstə, telləri;
Qəjmyr, bimyrvət gözəl,
Vəfaly dostə telləri;
Qəvğəlyr qəvğəm-qəvğəm
Gərdənin ystə telləri;
Az qalyr adam cala
O zylyfi-şahmara baxın!

Cilvələndi tovuz kimi
Qarşədan bir çanən kecdi;
Abad gənlym cvini
Ejləjibən viran, kecdi;
Qaş ojnətdə, bir ox atdı.
Myzganlarə pejkan, kecdi;
Qulluqunda huri, pəri
Gəjdən endi, qılman kecdi;
Həsərət cəkən çahıllarə
Qıldə qəddin kaman, kecdi.

Oqrun durub syzgyn baxdı,
Qəsd etdi çana, jeridi;
Naz aldı, işvə satdı,
Qəmzəsi qana jeridi;
Qolunda zər bilərzik,
Guşunda tana jeridi;
Sonadər, ovcusundan
Jajəndə jana jeridi;
Gəmişmədi şikarəna,
Kysdy tylək tərən, kecdi.

Əjinində atlas kyləçə,
Ystyndə baftasə qəşənk;

Qanavuz don, xara kəjnək,
Cəfgəni, qoftasə qəşənk;
Tanrı baxtavarənyən
Əzy xub, libasə qəşənk;
Düşmüşəm sevdasəna,
Sərimdə sevdasə qəşənk;
Endirmədi aşyqəna
O gözleri məstan kecdi.

Bojuna hejran olan
Pirə, çavana baxmadə;
Ajaqəna yz dəsəjən
Qəza, oqlana baxmadə;
Ərş yzyndə mələjkəjə,
Jerdə insana baxmadə;
Mən ilə kecidirji
Əhdy pejmana baxmadə;
Qərdə qol-qanadymə,
Qəzəblənmiş sultan kecdi.

Ələsgərəm, mail oldum
Bu xublarə xəsinə mən;
Qaşnyən vəsinəsinə,
Telinin xinasəna mən;
Düşmüşəm Məcnun kimi
Lejlinin sevdasəna mən;
Gəlmişdim myrşydyntə
Dərdimin davasəna mən;
Mənim bu myşgyl dərdimə
Ejləmədi dərman, kecdi.

Naqafıyl cıxıdı qarşıma
 Bircə mələkzadə bugun;
 Göz gərdu gyl çamalı, n.
 Kənıl ıcdı badə bugun;
 Çan çəsəddən ajrıylr,
 Gədir bu səvdada bugun;
 Gəlmişəm dərgahına,
 Sən jetiş imdada bugun;
 Siz də bilin, mail oldum
 Bir qası çəllada bugun.

Ətəklı gymış kəmər
 Jaraşır inçə belinə;
 Qızıl şana gəturyb
 Nə sığal verir telinə;
 Qaş oınadı, gözden gylr
 Qurbanam belə gəlinə;
 Jaşıl baş sona kimi
 Çııubdur eşqin gəlyne;
 Bivəfa jar əlindən
 Gəldim axır dadə bugun.

Bəzənib başdan-başa
 Əbrə, atlas, ala gözəl;
 Hejrətə ipək şəddə
 Ərtıy qəddi-daia gözəl;

Dilin şəkər, dişin inç,
 Dodax batıb bala, gözəl!
 Allahı seversən, mənı
 Salma qejly qala, gözəl!
 Səni gərçək dərdim artıb.
 Olubdur zıjada bugun.

Ovcuıam, gərməmişəm
 Bir belə sərxoş maralı;
 Təkylyb şahmar zylfy
 Byryıybduy qəddy dalı;
 Hısnıdə Zyleixa tək,
 Loqmana bənzər kamalı;
 Barilahım, əzyn saxla,
 Pozulmasın bu çəlalı;
 Mələklər amin desin
 Ərşi mysəllada bugun.

Ələsgərəm, mən deıirəm:
 Pərvana əfsanə janır;
 Səvqdən bir od dısyı
 Çismimə, mərdana janır;
 Deıirəm, danışyram,
 Dənyrəm hər jana, janır;
 Yrəjim bir Kərəmə,
 Bir Şeyxi-Sən'ana janır;
 Qəlbden jas tuuram
 Şirinə, Fərhada bugun.

Meşədi, fəhm elə, gər,
Bu gələm insandı, nədi?
Aj qabax şələ verir,
Məhr dirəxsəndə, nədi?
Gözləri çanlar alır,
Qətlimə fərmandə, nədi?
Gah asdıq, gah kəsdirir,
Ədalət divandə, nədi?
Ja huridir, ja pəridir,
Ja da ki, qılmandə, nədi?

Jerijir jyz naz ilə
Bu qarşəmdən kecir zaləm;
Өмгүмүн зəmisini
Budarlayb bicir zaləm;
Nə çahələ, nə ahələ
Bir endirib secir zaləm;
Əldyrır mən jəzəqə,
Qəsdən qanım icir zaləm;
Qaşlarə çəllada dənyb,
Myzganə pejkandə, nədi?

Gərəni eşqə salır
Oqrun baxan gəzy bunun;

Tutini bəndə vurur
Şəhdi-şəkər səzy bunun;
Alxatən¹ almasına
Bənzəjir aq yzy bunun;
Bəsələ sinəm ystə
Janar-janar kəzy bunun;
Zylm ejlər aşqəna,
Afəti-devrəndə, nədi?

Bərq vurur aq buxəqə,
Savalanən qarəna bax!
Aşələ jaxan bəndi,
Gyrçystanən narəna bax!
Cərxə dənmyş fələkin
Bir kəç rəftarəna bax!
Fəhm elə, diqqət elə,
Əzynə bax, jarəna bax!
Cəkilib dal-qaməti
Sərvi-xuramandə, nədi?

Əlyrəm, mən xəstənin
Dərdinə dərman eləjin;
Siz gedin ərzi-hələm
Dostuma bəjan eləjin;
Mənim bu məcnunluqum
Lejlifə əjan eləjin;
Aparən Ələsgəri
Gözələ qurban eləjin;
Bimyrvət bəlkə baxa,
Dejə, bu qurbəndə, nədi?

¹ Axalsiq.

Dəli Alb¹ bir sədd acıb,
 Şah abbas devranı kimi;
 Dünjani dövr ejləlib,
 Daqların tərlanı kimi;
 Janında joldaşlar var,
 Azərbajcan xanı kimi;
 Zeynalabdin bəy bəzənib,
 Misrin sultanı kimi;
 Hər jana kaqıq daqıldı,
 Sulejman fərmanı kimi.

Necə cinovniklər gəlib,
 Cox aqır kecdi jıqnaq;
 Bir jan. Qavır, Qanlı,
 Bir jan Qoşqarın daq;
 Aləmi cıraqlan gərdym,
 Xudadandır cısqıraq;
 Şəmkirdən duyju gəlir,
 Sarıjaldan gəlir jaq;
 Hər jana qəflə işlər,
 Xotkar bəzirgani kimi.

¹ Car zamanının məşhur qasaqlarından olmuşdur.

Alb məclisə gələndə
 Təccib qaldım işlərinə;
 Anası onu tək doqub,
 Qurbanlar sərimi sərinə;
 Şabaşa beşlik qızıl
 İşlərdi qəpik jerinə;
 Necə jaxdanlar¹ acıldı
 Sərrafın dykanı kimi.

Hadibəy məclisə gələndə
 Nəf, zıyanın görmədim;
 Beş jyz erkək qırıldı,
 Toqlunun sajnı görmədim;
 Nisjə qalan xəl'ətlərin
 Doqru, jalanın görmədim;
 Naqıddan mətləb verir
 O kişi kərəm kanı kimi.

Gynyn gynorta vaxtında
 Gəldi Albın dəstəsi;
 Hər biri bir ijtirdi,
 Bir qoşunun sərkərdəsi;
 Gərdym asmana dajandı:
 «Əldyrrəm, əldyrrəm» səsi;
 Firəngdən tyfəng gəlib,
 Jeddi verst vurur gylləsi;
 Zərbindən daqlar titrər
 Bərqı-dirixşanı kimi.

O ki, Kəlbaj. Məhəmməddi
 Bir nəf oqlu nəf kimidi;
 Sofulu Qara Musa
 Hünərdə sərvər kimidi;

¹Böyük sandıx.

Qызылһағылы Allahverdi
Malik-Əzdər kimidi;
Sağ olsun İsmayıl qardaş,
Nə'rəsi Hejdər kimidi;
Xacbulaxda mejdan асыб,
Koroqlu mejdanь kimi.

Aslan da şymşəd kimi,
Girəndə mejdan icinə,
Səjrışir patronlarь,
Batırlar al qan icinə;
Zərrəçə qorxusu olmaz
Düşsə yuz düşman icinə;
İskəndər tək sədd salıbdır
Jeddi Daqıstan icinə;
Top daqıbdır, ordu pozur
Qydrətin aslanь kimi.

Bicara, faqır Ələsgər
Gəldin, getdin hər nə isə;
Haq səni sərraf jaradıb,
Qijmət qoş jaxşıya, pisə;
Tat oqlu iki qardaş
Onlar gələndə məqlisə,
Hamıdan cox pul verdi,
Qызыl ilə doldu kisə;
Aşyqlar guzaran tapdı,
Bəjlər guzaranь kimi.

Dəli Алыпын тә'rifini
Jazmışam dastana, dejin!
Aferin, səjirdlərin
Gedəndə hər jana, dejin!
Əsidib Gəjcə məhalə
Kylli İravana dejin!
Atlaıyn Şahtaxıddan
Təbrizə, Tehrana dejin!
Yz tutun Alosmana,
Qarsa, Qaqızmana dejin!

Başım qurbandır başına,
Aş atanın nəг balasы!
Top daqıbdır, ordu pozan,
Səf jaran sərdar balasы;
Səxavətdə misli Hatəm,
Səddi-İskəndər balasы;
Qursajıb kəmərinə
İjit Qəzənfər balasы;
Qəniminə qan aqladı,г,
Baş vermir düşmana, dejin!

Gylıstan-İrəmə bənzər
Jajlaqıynın hər bysatı;

Jəny şimala çeşmənin
Çar olur abi-həjatı;
Aq alacx, əlvən cadır
Naхъ vurub хəjjatı;
Samuqun, Qarasaqqalın
Gəlibdir hər meyvəcatı;
Evlərin ətri, ənberi
Bənzəjir rizvanə, dejin!

Hər jerdə ki, dava dysyb,
İjtlik Aslan eləjir;
Sahmar kimi gərdən cəkib,
Düşman baqrın qan eləjir;
Xod verir beşatlana,
Daqədbb şan-şan eləjir;
Myxbirlər qəzetə jazır,
Aşyqlar dastan eləjir;
Mərhəbə, əhsən, afərin
Çan belə oqlana, dejin!

İjtlikdə jox əvəzi,
Sağ olsun Bala Məşədi;
Vəsfini dastan elərəm,
Dysdyn mahala məşədi;
Kəhlən at ystə cыхanda
Hamıdan ə'la məşədi;
Rystəmin Rəxsi kimi
Gətirir çevlana, dejin!

İjtlərin sərkərdəsi
Məşədi Məhəmməd һанъ?
Gəzdən afətdən, baladan
Hifz eləsin kərəm канъ;
Jeddi aqaçdan, jeddi aqaça
Gəzy görəndə düşmanъ,

Syzən tyfəng çingildəjir,
Gyllə qacыр qana, dejin!

Balcыь Kəblajь Əli
Çavandır, oqlan kimidir;
Mə'rifətdən mətləb qanır,
Tərqətdə xan kimidir;
Həqiqətdən kəlmə kəsir,
Lə'li-bədəxşan kimidir;
Elmdə Jusif Sanı,
Kamalda Loqman kimidir;
Padşah vəzir gətyrər
Addasa İrana, dejin!

Gəbirnat, sərdar, nacalnik
Bəzən-ha-bəzən, jeridi;
Əjrilərə sьqal cəkib,
Verməyə dyzən jeridi;
Dəli Alь əl belində,
Cijnində syzən jeridi;
İsmajl Mələkəlmot tək
Çandan çan yzən jeridi;
Padşahlar xəraç verir
Alь tək aslana, dejin!

Eldarda qacaq Qəhrəman,
Gəncədə Alь səjlənir;
Səddi-İskəndər kimidir,
Hatəm səxali səjlənir;
Zə'fəranь aq pulovu,
Əmliji, balь səjlənir;
Təbiət rəxnə salmasıң
Bu qurqu, dəvrana, dejin!

Min iki jyz doxsan dərddə
 Ələsgər jazdı əsəri;
 Eşq ilə nəfs məni
 Dolandırgı bəhri, bəri;
 Dilimdə ahi-çanan,
 Alnımda zəhmətin təri;
 Qəddimi xəmə eyləjib,
 Qəhri-qəzanın qədəri;
 Xaçəntəri gəlib səhb,
 Bir belə mejdana, dejin!

Mərd ijdin məclisindən
 Aşuq gələr at aparar;
 Tər təkər, zəhmət cəkər,
 Açar hər busat, aparar;
 Mərdlərə çanım sadaqa,
 Zəhləmi bəzzat aparar;
 Aşuqa nəmə bəqışlar,
 Demə bilsbat aparar.

Ol Qulnıç qardaşlarım,
 Dedi, bir dana vermədi;
 Carx dolandı, iqbəl jətdi,
 Dəndy zamanə, vermədi;
 İsa, İbrahim, Mikajıl
 Mərd-mərdana vermədi;
 Sarıdaşdan Bajramalı
 Qacdi pinhana, vermədi;
 Aşuqın danasın verməz,
 Jyz manatın tat aparar.

Bilirsən ki, ulyın haxdı,
 Bu nə talaşdı dıynjada?

Kimi sən gərdyn qəzadan
Qutardı qacdı dınyada?
Coxların fələk qoıub,
Gəzy qan-jaşdı, dınyada;
Səxavətsiz dövlətilik
Barsız aqacdı dınyada;
Nəfi jox, zəhməti cox,
Sel gəlib, afat aparar.

Bu dınja bir bivafadı,
Qajıl ol mijata gedən;
Siratəlmüstəqimdə
Səni tapar xata gedən;
Zılm ilə, sələm ilə
Jıqıbb ziyarata gedən;
Ziyarata getmək deji,
Boş jerə syrsat aparar.

Vəsi elər aşıq Ələsgər
Budur tafaşım Xanlara;
Mərdlər şahı kömək olsun
Əziz qardaşım Xanlara;
Necə aşıq gərdym dejir
Qurbandır başım Xanlara;
Kimsinə at baqışlar,
Kimisi də manat aparar.

¹ Gəjcədə aşıq Ələsgərin dostlarından birinin adıdır. H. Ə.

Aləmdə dastan olub,
Səddin, soraqına, Şah daqı!
Acıbb nərgis, bənəfsən
Nə əcəb saqın, Şah daqı!
Abi-kevsər kimi axır
Cəsmən, bulaqın, Şah daqı!
Heif ola bu cəsmədə
Joxdur bir saqın, Şah daqı!
Muxənnəs jajlar köjsyndə
Pozar damaqın, Şah daqı!

Təbiətin cənnətişən,
Qanan joxdur qədrin bilə;
Sədrin badi-səfasından
Xəstə gənlym gəldi dilə;
Myrq tək qanat acıbm
Oxudum, dəndym bylbyle;
Bir gözəl kecdi qarşydan
Gözlərindən gylə-gylə;
Daqıtdı əmrüm qalasın
Nə coxdur jaqın, Şah daqı!

Sysən synbyl, gyl, ərqəvan
Gəjsyndə lalazar verib;

Alan, satan gözəllərdir
Gər nə rəvaç bazar verib;
Damanın cahar fəslidir
Hər meyvə bitib bar verib;
Təbiət xalq eləjib,
Bir belə ixtijar verib;
Dələn dənizə səkənib,
Kyrdyr ajaqlın, Şah daqlı!

Bir tərəfin Cəmbərəkdir,
Gərənin həvəsi gəlir;
Topaşandan qəflə¹ işlər,
Gənçənin meyvəsi gəlir;
İstanbulun al qumaş,̎
Baqdadın xurması gəlir;
Danışır tyrfə gözəllər,
Kəklük tək sədəsi gəlir;
Aşuq ucun cənnət qoxur
Daşın, torpaqlın, Şah daqlı!

Mən gəzmisəm Qafqazjanı,
Haq səni bir xalq eləjib;
Aqlı daqlı padşahdır,
Səni vəzir xalq eləjib;
Cicəklərin bir kimjadır,
Daşın dyrr xalq eləjib;
Bojun minadan cəkilib,
Sərinde bir xalq eləjib;
Muroj, Muşoj, Murquz, Kəpəz²
Olmaz jamaqlın, Şah daqlı!

Hansı ijit dara dyssə
Nəzir dejir. jada salır;

¹ Qafilə, karvan.

² Daq adları.

Jeddi qalın qacaqlı
Pənahları, səndə qalırlı;
Kor gələndə şafa tapırlı,
Myztər gəlsə mətləb alırlı;
Saatda jyz cicək acırlı,
Hər birisi bir rəng calırlı;
Belə mə'lum qydrətdəndir
Kupyn, bojaqlın, Şah daqlı!

Xudam səni xoş jaradırlı,
Hər kim gərsə xoşlajaqlı;
Jajda gözəl sejrəngahı,
Qışda maral qışlajaqlı;
Jazın Ələsgər jolunda
Başla çan baxışlajaqlı;
Aşuq səndən incik gedir,
Ərz, gilej başlajaqlı;
Əzəmə də mə'lum olsun:
Kysyş qonaqlın, Şah daqlı!

HƏÇVLƏR

İki bədən gərdym altımyş başı var,
Myttəsildir onda qeyri sirr olur.
İki sərraf gərmiş vurur, dolanır.
Gahdan iki olur, gahdan bir olur.

Birisi sultandır gəzir taxt üstə,
Biri gah saçı olur, gah zaman xəstə,
Qoçalıxdadır olur təzə, norəstə,
Çavanlıxdadır qoça olur, pır olur.

Yüz səksən qolu var oınar abınnan,
Yüz yüz qulaqı var san, hesabınnan,
Beş kəlmə danışır afitabınnan,
Kəlməsindən gəhər olur, dyrr olur.

Ələsgər də bu hesaba yetişdi,
Onu çəm eləyən bir dənə quşdı,
Gahdan bəzircandı, gahdan dərvişdi,
Gah padişah olur, gah vəzir olur.

Bugyn bir əcaib gördym,
Təbəhi hejvana jətər;
Nytfəsi qydrətdəndir,
Əməli şejtana jətər;
Ariflər, uzax dıyməjin,
Nisbəti insana jətər;
Hərdən bir nalə cəkəndə
Sədasi hər jana jətər

Onun xərəjin mən dejim:
Nisbəti quş jumurtas;
Qulaxlar çingildədir
Insana jətəndə səsi;
Dilini ona vuranda
Səxar bir ырjan balas;
Qanadъ jox, qujrıqu jox,
Ucar bijabana jətər.

Jeddi baqъrsaqu var,
Qarında aşkar dolanъ;
Onu jalnъz mən demirəm,
Bytyn görən liamъ qanъ;
Əzdəhalar, pələnglər
Gərəndə çandan usanъ;

Hər biri bir jana qacar,
Cəly bijabana jətər.

Ystyny xoş cəkiblər,
Çəsədinəndən çan zijada;
Adlanъb isbata kecib,
Hər jana salıbdır səda;
Bəji, xanъ minib gəzər,
Bir jana getməz pijada;
Nə ajaqu jərə dəjər,
Nə başъ asmana jətər.

Hər kəsə dilini vursa,
Əlməsə də, gedər huşdan;
Gejiniб qara qumaşъ,
Qursajъb zəri gymışdən;
Dejər aşъq Ələsgər
Hər kəs baş tapsa bu işdən
Ona bir tərif jazaram,
Gedər Alosmana jətər.

MYXTÖLIF PARÇALAR

Sən səjirdən, hej dejirsən..
Dərs al ərkindən, geda!
Həqiqətdən dişarbsan,
Kecirsən jandan, geda!
Aşbqsan, saz calırsan,
Sər' ilə işin nədir?
Dərjalardan xaraç alsan,
Həja qıl xandan, geda!

Al əlinə jəlkənini,
Sal sərinə saja, gəz;
Al oxu dərd kitabı
Kəlmə-kəlmə aja gəz;
Gəvhər ara, ləl axtar,
Gir dərin dərjəyə gəz;
Arı tək səni sızıldadı,
Sən cəxart şandan, geda!

Ələsgərdən gəndə dolan,
Səni salar əngələ;
Jənə daqlar nalə cəkir,
Ciskin gələ, çən gələ;

Əzrail nər kişidir,
Sinən cəkər cəngələ;
Kecərsən xiridar əlinə,
Addadar sandan, geda!

Bir bivəfa dost yolunda
Mən baş-çandan kecmişəm;
Atmışam yol, ərкань,
Dindən, imandan kecmişəm;
Bu dənjanın çifəsi
Zərrəcə gəlməz ejnimə;
Tərk edib dövlət, malь
Ol ханьmandan kecmişəm.

Dərdim coxdur kimə dejim?
Joxdur bir dərd bilən həkim;
Sərraf hanь xərd eləsin?
Lə'l, gəhərdir jykym;
Qыrxlardan bada icmişəm,
Kimsədən joxdur pakьm;
Sidqi-dillə sьqajьb,
Dərjajy ummandan kecmişəm.

Ələsgərəm, mən sələjim,
Budur dəvranьm mənim;
Qırbət eldə bir gözəldə
Qaldь pejmanьm mənim;

Öldürsələr bu sevdada
Halaldır qanım mənim;
İncimərəm dost yolunda
Mən bu zifandan keçmişəm.

Qanlıda qonax qalanda,
Aşba sataşdı birə;
Çanım elə jandırdı,
Dejəsən ataşdı birə;
Gynymy ah-vaj elədi,
Gözümü qan-jaşdı birə;
Əl atdım birin tutam,
Dutamadım, qacdı birə.

Axsamdan dəstə-dəstə
Gəlib jataqa doldular;
Daraşdılar köjnəjimə,
Başdan-ajaaqa doldular;
Kimi şalvara, surtuja,
Kimi papaqa doldular;
Sajın-hesabın bilmədim
Gərdym həddən aşdı birə.

Bu jan, o jana dənmişdən
Daha mənə çan qalmadı;
Əjnimdə tuman, köjnək,
Ystymdə jorqan qalmadı;
Gəj zəli kimi sordular,
Bədənimdə qan qalmadı;

Həmi saqdan, həmi soldan
Zanbur kimi sançdı birə.

Durdum cıraqlı jandırđım,
Hərə bir jana qacdılar;
Axtardım birin tapmadım,
Dalda, pinhana qacdılar;
Kimi jasdıqla, deşəjə,
Kimi jorqana qacdılar;
Burnu biz, qarın xaşal,
Bu pis, ləjyn başdı birə.

Qojmadılar bir səjkənəm,
Durdum ajaqla qacmaqla;
Dərd tərəf qonşulara,
Ja sola saqla qacmaqla;
Tystilydən gizlin kecib,
Qızıl bulaqla qacmaqla;
Təkylyb jolu kəsdilər,
Gər nə tufan acdı birə!

Gərdym bunla başarmıram,
Aşyldım aşkara dedim;
Haj saldım Qanlıja geçə,
İstəjən dostlara dedim:
Qojmajın, birələr mənə
Cəkkəkdir dara! dedim;
Harajcılar da gəldilər,
Jolda qabaxlaşdı birə.

Bu jazıx Ələsgər deşər,
Birə mənə qojmadı can;
Sybhətək çəng elədim,
Əllərindən cəkdim aman;

Əsiddi, gəldi haraja
Qızıl bulaqlı Qəhrəman,
İtişəndə açıldı,
Dedi, nə savaşı birə?

Aman sicanın əlindən
 Jetišmişik çana, pişik!
 Dynjanı bizdən ötəri
 Dəndərdi zindana, pişik!
 Daqıbdıbr ambarlar,
 Dadanb jaxtana, pişik!
 Doqrajır ətlas libas
 Eləjir əfsana, pişik!
 Ala göz gəlinləri
 Qojub jana-jana, pişik!

Birisi boz, dik qulax,
 Birisi qonur balaça;
 Dərmə qajıq farmasın
 Hər janından acıb başa;
 Bizinə rəftari gözəl,
 Qumaşnan dysyb qaça;
 Hərda gərərsə ziba,
 İstiffa, tirmə, alaça,
 Biləsən nə hal kəsir
 Dəşəjə, jorqana, pişik!

Nə qədər ki, əlləşirəm
 Bu mə'luna joxdur cara;

Gyndyzlər pinhan olur,
 Gecələr сьхьг ашkara;
 Сьгацъ jандьгцацъ qасьг
 Dolur hamьсь divara;
 Daqıdbb qujularg,
 Indi daraşbb ambara;
 Myxtəsər, ruzumuzu
 Dəndəribdir qana, pişik!

O gydyk, qansыз, zalым
 Bir belə azar elədi;
 Aləmə gen dynjanı
 Bizdən ötry dar elədi;
 Hamь dərddən zijada
 Bu dərd mana kar elədi:
 Dəldi jac dərilərin,
 Xumlarь murdar elədi;
 Ta axşamatan evlərdə
 Quruldu zastana,¹ pişik!

Bu sözləri eşidəndə
 Pişik bir tufan elədi;
 Şeşəlti bьqlarьнь,
 Gözlərin rovsan elədi;
 Aј qaranlıx gecələrdə
 Jyz dəfə çevlan elədi;
 Qьsasa qьsas aldı,
 Bir qana jyz qan elədi;
 Gərdym on səkkizini
 Dyzybdyr jan-jana pişik!

Jatmadım ta sybhə tək,
 Mən baxdım qily qalbna;
 Əjrənib xasiјətin,
 Bələd olmuşam halьna;

¹ İclas.

Cox ədəblə əjləşib;
Səd afərin kamalına;
Aləmin padşahı
Dəstini cəkib dalına;
Qajnaqın poladlanıb,
Dənybsən aslana, pişik!

Mən səni ijd bildim,
Verdim aran, daq sənə;
Cadır, alacaq,
Bu ejvan, otaq sənə;
Muxtəsəri, vəssalam
Budur səzüm saq sənə:
Gəzəllər əsirgəməsin
Pəndiri, qajmaq sənə,
Jeşən nəmilərdə
Dənəsən sultana, pişik!

Ханым нәмәр бағыслаб,
Ələsgər jazdı dəftərə;
Gəndəragəm tyllablara,
Mə'lum olsun hər şəhərə;
İjtdir, əhməjinçə
Архасьны qojmaz jərə;
Pristav qoburnata,
Qoburnat jazın sərdara;
İnşallah nişan verər
Sənə divanxana, pişik!

DEJİŞMƏLƏR

AŞBQ ƏLƏSGƏRLƏ ŞAIR VƏLINİN DEJİSMƏSİ

I

Aşbq Ələsgər

Qəza vurdu, baxtım tapdı tənəzzyl,
İqbalım şikara dəndy, nə dəndy!
Çan dejən dostlarım, şux gözəllərim,
Avsın almaz mara dəndy, nə dəndy!

Şair Vəli¹

Ələm bəzircanbjam, dərdə giriftar,
Dynja mana dara dəndy, nə dəndy!
Bu misgin dərdimin nə dərman var,
Janb bədrəm nara dəndy, nə dəndy!

Aşbq Ələsgər

Dad sənin əlindən cərx-kecmədar,
Gynym qara kecdi, işim ahy zar,
Haj vurdum, qəj vurdum gətirməz şikar
Tərən baxtım sara dəndy, nə dəndy!

¹ Şair Vəli Tavus rayonunun Bozalqanlı kəndindədir. 1933-cü ilin sonlarında vəfat etmişdir. H. Ə.

Şair Vəli

Səndən ayrı düşdüm şahım, şalıbazım,
Sənin qədərincə qəzəllər jazım,
Lacın kimi şikar vuran avazım
Kysyb avdan tara dəndy, nə dəndy!

Aşyq Ələsgər

Fərhad sevdi, dedi Şirin çamalı-m,
Şirin dost əlindən şirin çəm alım,
Şirinçə dövlətim, şirinçə malım
Axır zəhirmara dəndy, nə dəndy!

Şair Vəli

Vəliyə qəmxardır bu qyrbət ellər,
Baqbarsız baqcada acılmaz gyllər,
Ucdı juvasından şejda bylbyllər,
Qyl ovlaq xara dəndy, nə dəndy!

Aşyq Ələsgər

Aşyq Ələsgərəm, budur çəlalım,
Hər bir hal əhlinə bəllidir halım.
Axır həm taleim, Ləcmən kamalım
Qəza vurdu, qara dəndy, nə dəndy!

II

Aşyq Ələsgər

Axsam, sabah, çeşmə, sənin başında
Bilirsənmi neçə canlar dolanır?
Alma janaq, billur buxaq, aj qabaq,
Şahmar zyflı pərişanlar dolanır.

Şair Vəli

Sədri xallı qarlı Qoşqar köjsyndə,
Gəjə qalxıb nə tərhanlar dolanır;
Haram baxışlı mah qələm qaslı,
Tuti dilli dyr dəndanlar dolanır.

Aşyq Ələsgər

Afərin xudanın haqq-sajına,
Bənzətdim çamalı bəjram ajına,
Bir necə gözəlin xaki-pajına,
Mənim kimi cox qurbanlar dolanır.

Şair Vəli

Axsam, səhər başın olur bahar, jaz,
Kəklik kimi xoşa gəlir xoş avaz,
Dəstə-dəstə bəri gələn sərvinaz,
Sərv boylu nə qılmanlar dolanır.

Aşyq Ələsgər

Məni gərdy gözəllijin bildirdi,
Qaş ojnadıb xəstə gənlym gylədyrды,
İşveij nazilə adam öldyrdy,
Əməzəsində nahaq qanlar dolanыр.

Şair Vəli

O gynəş gözlylər, hilal qaşlylar,
Jorğun maral kimi xoş baxşlylar,
Tirmə şal gejmli, qarqə saclylar,
Hər tərəfə zər nişanlar dolanыр.

Aşyq Ələsgər

Məni qoça gərdy yrbəndin acды,
Ala gözəlinə gəzym sataşды,
Huş başımdan getdi, xəjəlym caşды,
Myrqi-ruhim asymanlar dolanыр.

Şair Vəli

Mehmanındыр jaşyl başyl sonalar,
Çəllad kimi syzgyn baxar, çan alar,
Çismi insan, çinsi mələk simalar,
Təzə məhəbbət noçəvanlar dolanыр.

Aşyq Ələsgər

Adəm Ələsgərdir, Gəjcə mahalım,
Dolanым başына qadanь alım,
Çamalyн şəvqyndə xəstə xəjəlym
Pərvanadыр, şəmistanlar dolanыр.

Şair Vəli

Abi-həjat verir onlar nə saça
Əcəb sejrangahsan ajna qabaqa,
Jaxşыja, jəmana qijmət qojmaqa
Vəli kimi gəhər kanlar dolanыр.

AŞYQ ƏLƏSGƏRLƏ AŞYQ HYSEJİNİN DEJİŞMƏSİ

I

Aşyq Ələsgər

İbtida xalq oldu kylli kainat,
İnsan naqə mindi, naqə nə mindi?
Gözlərin afətdir, alыр çаньмь,
Pejkan kiprijindən nə qanam indi?

Aşyq Hysejn

İbtida xalq oldu kylli kainat,
Onda jer nə mindi, jerə nə mindi?
Hysnyndən qalmadь çismimdə taqat,
Nə Arif, nə Mənsur, nə Aram indi.

Aşyq Ələsgər

Nə əsgik din, nə artыx gyl, nə dānnan,
Hərçəjыja zəhər olmur nədən nan?
Bivəfadān, myxənnəsdən, nadandan
Əzəldə nə qandым, nə qanam indi.

Aşyq Hysejn

Mərd ijd dıynjadan getməz, qaladь,
Hərçəjыlar çismim oda qaladь,
Tə'nə səzlər sinəm ystə qaladь,
Nə kəsə bilirəm, nə jaram indi.

Aşbq Ələsgər

Ələsgərim, cəkməgilən jaralar,
Qajda budur: jar gənlyny jar alar;
Сънъх дəндан jar yzy ny jaralar,
Əmmək istəsəm də nə qanam indi?

Aşbq Hysejn

Hysejn dyşsə çanapından uzaqa,
Şejda bylbyl tə'nə vurur o zaqa,
Mən çan dedim, çanan dyşdy uzaqa,
Nə qəlbim jaxəndər, nə aram indi.

II

Aşbq Ələsgər

Hərçajənn, dıl bilməzin uçundan
Dənə-dənə mən zijana dyşmyşəm;
Dojmaq olmaz gözəllərin mədhindən,
Pərvanə tək jana-jana dyşmyşəm

Aşbq Hysejn

Qırqlar piri özy verib dərsimi,
Şair, çərgəsində sana dyşmyşəm;
Arif məclisində, alim janında,
Necə dəfə imtihana dyşmyşəm.

Aşbq Ələsgər

Dəvlətim cox oldu, qyjmadym pula,
Kor oldu gözəlim jaryşdym dula,
Nə ölyr, nə itir çanym qurtula,
Məcnun təkijabana dyşmyşəm

Aşbq Hysejn

Bir zaman əlimdə zilləm saz oldu,
Gözəllər mənimlə yz-bə-yz oldu,
Sujum artəx gəldi toz-ha-toz oldu,
İndi də jumşaləb una dyşmyşəm.

Aşbq Ələsgər

Ələsgər kecibdir namus, arəndan,
Aləm jatmaz onun ahy zarəndan,
Boşasam qərxiuram oqlanlarəmdan,
Boşaja bilmirəm, qana düşmüşəm.

Aşbq Hysejn

Əzym aşbq olub gəzirəm eldə,
Qaldı həsrət gözüm əbrişim eldə,
Ələsgər danışan təşbeh misalda,
Hysejn deyə, jaman dənə düşmüşəm.

III

Aşbq Ələsgər

Nahaq jerdə gizlin sirrini
Gizlətdin xandan, geda!
Ah cəkərsən nalə ilə,
Çan gedər çandan, geda!

Aşbq Hysejn

Aşbq nə lajəqde deyə
Hərzə hədjandan, geda!
Danış sən həqiqətdən,
Jeddi ərkindən, geda!

Aşbq Ələsgər

Al cadırın, cəx səhraya,
Sə sərinə səja, gəz;
Qəza ki, sənnən gəzəcəkdir,
İstər gir dərjəyə gəz;
Sən icində sakin əjləş,
Həqiqətdən əja gəz;
Aq elə sənən aynasın
Sərri-şejtandan, geda!

Aşbq Hysejn

Aşbq gəl həqiqəti
Dilində izhar ejlə;
Şejtanın sərr işindən
Sərinə kənar ejlə;
Seçdə qıl şahlar şahına,
Şanına nisar ejlə;
Həşirdə xilas elər
Nari-nirandan, geda!

Aşbq Ələsgər

Ələsgərlə danışanda,
Al əlinə saz, danış;
İncisən istəjinən
Elə ərkinaz, danış;
Əjləşəndə aqır əjləs,
Danışanda az danış;
Eşidənlər əhsən desin
Sana hər jandan, geda!

Aşbq Hysejn

Hysejn dejər, eşq əhlilər
Atəşlərə jana gərək;
Səriətə, şəkkijjətin,
Təriqətin qana gərək;
Təcnisi, həm təxmisi
Sajyla sana gərək;
Nə secər xiridarə
Qejri-qanandan geda!

AŞBQ ƏLƏSGƏRLƏ HƏCƏRİN DEJİŞMƏSİ

Aşbq Ələsgər

Sən bilirsən subaj gəzmək gynahdır,
Səriətə, jol, ərkana nə dedin?
Hər gənəl özünə bir padşahdır,
Sındırдың, dəndərdin qana, nə dedin?

Həcər

Arif olan bu sözmə inansın,
İnciməsin ata, ana, dejirəm.
Anlamaz anlasın, anlayan qansın,
At syrməsin bu mejdana, dejirəm.

Aşbq Ələsgər

Gəldi Isabal¹ səni gərməyə,
Kimin nə həddi var qəlbinə dəyə,
Baş əjməz sərdara, sultana, bəyə,
Səjlə gərym o tər lana nə dedin?

Həcər

İşim joxdur dövlət ilə var ilə,
Əhdim var xudajı-kirdigar ilə,
Gyl xar ilə ujmaz, tər lan sar ilə,
Qarqə qonmaz gylstana, dejirəm.

¹ Həcərə elci gələnlərdən biridir.

Aşbq Ələsgər

Kəsəmənlı nə çyr gejr papaqı,
Sana nə bımyrvət, bıınsaf jaqı,
Onların geısynə cəkıbsən daqı,
Hec saqalmaz o nıřana, nə dedın?

Həçər

Mən Həçərəm, əbry ətlas gejmərəm,
Hər jətən gedaja bojun əjmərəm,
Şevq əhlisən xatırına dəjmərəm,
Bu sözləri sən pirana dejirəm.

AŞBQ ƏLƏSGƏRƏ BƏN-
ZƏTMƏLƏR

SAIR VƏLİ

I

Jar eşqindən gəj cəmənlı gəl mənəm,
Jaşıl baş sonalar aj yzə-yzə;
Janaqında qızıl gyllər acıllıb,
Kamil baqban istər aj yzə-yzə.

Mələk mənzer, mən sevmişəm bir əmin,
Sevgilimi çida salma bir amin,
Məhəbbətin jar artmasa birə min,
Bir dərdim yetişər a jyzə-jyzə.

Sədrin ystə baş veribdir narın jar,
Narıf çamal, narın kamal, narın jar,
Qavvas gənlym, dəjalarə narın jar,
Cəkgilən gövhəri aj yzə-yzə.

Qızıl gylədən cəkmış o jaqə gözler,
Qəncəni bylbylyn ajaqə gözler,
Aparə aqlımy o jaqə gözler,
Gətyr niqabıny aj yzə-yzə.

Sair Vəli malə, mylky, baxtijar,
Məcnununam, məsgənimdir bax dijar,
Lejli kimi mana xunar baxdə jar,
Əmrym rişəsini aj yzə-yza.

II

Aşşq olub tərki-vətən gözənin
Danışmağa vəhdət dili gərəkdir;
Arif məclisində, mejdən icində
Dyzzgyn sözy, xoş zylalə gərəkdir.

Gələndə məclisə qaməti mina,
Ejnin bələnməyə kydrətə, kinə,
Eşq icində təmiz dura, pak dinə,
Çəmi məsaildən hali gərəkdir.

Qəvvəs olub dərjalara dalmağa,
Dyzzgyn kəlmə dejib cavab almağa,
Anlayan məclisə qurban olmağa,
Sədaqətdə şair Vəli gərəkdir.

AŞBQ MUSA¹

I

Aj ariflər, çeşmim yaş səl oldu,
Calxanır sonalar aj yzə-yzə;
Mərd dejər sözyny mərdi-mərdana,
Namərd saxlar sözyn aj yzə-yzə.

Nazlı dilbər əldə tutub nə saqı,
Dərd cəkənin nə bimarə, nə saqı,
Ala gözlər mana elər nasaqı,
Kəç baxar ömrymy aj yzə-yzə.

Aşşq Musa dejər, jətibdir dərdim,
Məni bu qyrbətə atıbdır dərdim,
Səksəni, doxsanə ətəbdyr dərdim,
İndi də jətişib a jyzə-jyzə.

¹ Aşşq Musa Gəlcənin Qarəqojunlu kəndindəndir. M. Ə.

ŞAIR ABDULLA

I

Başna dəndiyim ala gözly jar,
Gəl bizim ellərə, el inçiməsin;
Şejda bylbyl, ucma bizim gylşəndən,
Kysdyrmə qoncany gyl inçiməsin.

Əbrişim zylflərin bojnuma kəmənd,
Əsir elə sal qojnuna dərđmənd,
Bir sən, bir mən olaq, bir otax xəlvət,
Əmim dodaxların, dil inçiməsin.

Abdullany dərđ, qəmin inçidə,
Olmaz dişin kimi dyrr də, inçi də,
Cox nazikdir, qorxum odur inçidə
Qırşamajnan kəmər bel inçiməsin.

AŞBQ HYSEJN

I

Bir söz dedim dostum inçidi məndən,
Xorjat saldı mənə aj yzdən-yzdən;
Necə vaxtdır dəxi görə bilmirəm,
Gəzüm həsrət qaldı aj yzdən-yzdən.

Serjaqblar sir səzəmy jajanda,
İncəlibdir cismim olub jaj endə,
Sağynsılar təhnələrə jajanda,
Cəkarlər şəhdini aj yzdən-yzdən.

Əvəz olmaz təzə doqmuş aj sana,
Lejli dedim Məcnun oldum aj sana,
İstəjirəm bir sərini əjsana,
Həsrətim qoj əpym aj yzdən-yzdən.

Qəvvas oldum, dərjalar da dərindi,
Dərđ əkmişəm bar gətirib dər indi,
Mənim məhəbbətim sana dərindi,
Səninki gərynyr aj yzdən-yzdən.

Hysejn dəjər, sana qurban bax mənəm,
Kəm tale'li, qara iqbal baxt mənəm,
Səndən qejri bir kimsəyə baxmanam,
Gözəllər səf cəksə a jyzdən-jyzdən.

II

Səhər səqə qafıl sıxdın qarşıma,
Jıxdın atam evin, ax, sarı köjnək!
Maral kimi syzyb kecdin bərədən,
Dənyb bir avcına bax, sarı köjnək!

Sədrim Savalanda jayılmış qardır,
Gəjsyndə baş verən turuncdur, nardır,
Çamalıq şə'lesi şəmsy qəmərdir,
Səlibdir aləmə şoq, sarı köjnək!

Zəbanın şəkərdir, dəhanın məzə,
Dil'n şərbətindən lytf elə bizə,
Qəzyl yzyk kəsdir, qasə firuzə,
Nazik barmaxlara tax, sarı köjnək!

Janaqın laləsi saralıb, solmaz,
Şahmar zylfın calan kimsə saqalmaz,
Gedər bu gözəllik sana da qalmaz,
Vardır sənə kimi çox sarı köjnək.

Aşyq Hüsejn deyərsə bəsinə dastan,
Behiştə gəlibdir bu huri, qılman
Kiprijin almasıdır, qasların kaman,
Vurubdur sinəmə ox, sarı köjnək!

III

Həzərat, yaxşı baxın
Qabaxda duran gözələ!
Aj qabax, lala janax,
Qaşları kaman gözələ!
Ja huridir, ja pəridir,
Behiştə qılman gözələ!
Bu surətdə, bu çamalda
Kim deyərsə insan gözələ?

Kərəmin kirdigər
Bir belə bəşər yaradıb;
Qurejšin nurudur bu,
Nuri-mynəvvər yaradıb;
Şəms olub gözəlliyi
Aləmdə aşkar yaradıb;
Bel nazik, bədən nazik
Qaməti ər-ər yaradıb;
Gər nəçə zinjət verib,
Jaradan sybhan gözələ!

Jasəməni zylflərini
Təkyb gərdana, dolanır;

Aq biləkdə bilərzij,
 Qulaxda tana dolanır;
 Pərişan tellərində
 Şirmahi şana dolanır;
 Bəxtəvər gümüş kəmər
 O nazik belə dolanır;
 Gizləmir mah çamalı
 Mərd-mərdana dolanır;
 Cəhəngşar eşqə salıb,
 Dəli, divana dolanır;
 Ariflər, laşqəddər,
 Bu qədər yşjan gözələ?

Tovus kimi çilvələnilir.
 Сьхьб qabaqa, jaraşır;
 Tər libas tər əndama
 Başdan ajaqa jaraşır;
 Aqızda mirvari diş
 Qajmaq dodaqa jaraşır;
 Zərəfşan xalları var,
 Billur buxaqa jaraşır;
 Cəz syzər, padnos dyzər,
 Cətrər qonaqa, jaraşır;
 Qulluqu, hər sajaq
 Eşvan, otaqa jaraşır;
 Afərin, səd afərin,
 Alış tərhan gözələ!

Əjləşibdir xətt üstündə
 Gözəllər sərdarədyr bu;
 Əli xəjjat naşəş,
 Qydrətin nəccarədyr bu;
 Aşəş tər sinəsi,
 Savalanın qarədyr bu;

Qojnu əttar dykkanə,
 Firdovsi bazarədyr bu;
 Mərhəbə səjjadəna,
 Ovcu kamandarədyr bu;
 Əşəbçə tora salıb
 Cəkbədi pılan gözələ.

Dodaq şərabi-kovsərdir,
 Beləşt zylaləndan bətər;
 Xoş səzy, xoş kəlməsi
 Təbrizin baləndan bətər;
 Şoq salıb aj qabaqa,
 Həbəşi xaləndan bətər;
 Cəkilib qələm qaş
 Qydrət hilaləndan bətər;
 Mah çamalı şələ verir
 Jusif çamalından bətər;
 Hysejnin xoşuna gəlib.
 Jazəş bir dastan gözələ

KITABIN ICINDƏKİLƏR.

Aşuq Ələsgərin bioqrafiası.	5
-----------------------------	---

QOŞMALAR

Carşamba gynyndə çeşmə başında	11
İstər asdır, istər jara qul ejlə.	12
Tovuz kimi qalxdı çeşmə başından.	13
Göyrsənmi oqrun baxan gözəli.	14
Gözəllər sultanı, mələklər şahı.	15
Ala gözlym, səndən ayr dyşəli	16
Dərdim coxdur, dindirməyin, həzərat!	17
Aj bimirvət, bimsafın balası!	18
Gözəllər sultanı aj Səlbixanım!	19
İki sevgi bir araja gələndə	20
Səni gördüm, əl gətirdim dynjadan.	21
Tərən tamaşalı maral baxışlı.	22
Kamil ovcu əlməjincə usanmaz.	23
Ö çəllad qasların qəhri, zəhməti	24
Bir sözüm var sana pinhan deməli.	25
Qadır mevlam jəzylər jəzanda	26
Aj nəzənin, xatirinə dəjməsin.	27
Bir gözəl gərmysəm Cəqylçılıda.	28
Aj nəzənin, aj qabaqın altından	29
Gedirdim, gyzarım dyşdy bulaqa.	30
Çaməlin sə'ləsi nuri-təcəlla.	31
Dedim, gənəl, icmə eşqin çaməni.	32
Çan qurban ejləsən ləjəxdər, ləjəx.	33
Göz gözə baxanda məhəbbət ilə.	34
Gəl getmə buradan aj Sərkərxanım!	35
Dyrdanəni səngi-sijah icində.	36
Könlymyn şişəsi saqın ki, sənər.	37

Fələjin cəbrindən, el tə'nəsindən	38
Jajda jafılaqımdır, qışda ojlaqım,	39
Oğrım-oğrım daldalardan baxanda	40
Gyflabətin qəlb tər sinən ystə,	41
İltimas eilərəm gedən cənlara,	42
Dodaqın qoncadır, dahanın sədəf,	43
Arif olan, gəlin sizə sejləjim:	44
Aj bimirvət, həsrətini cəkinəkdən	45
Bilirən gənlərim nədir davasə?	46
Bir dili qurumuş kaf, lam, sat dedi,	47
Aj ariflər, gəlin sizə sejləjim:	48
Dad sənün əlindən a qanlı fələk!	49
Cərxin gərdisindən bimirvət fələk,	50
Adil padşahsan, ədalətin var,	51
Jazıx, aşığı verimə ömrünvə zaja,	52
Arif məqlisində bir söz sejlərəm,	53
Çan deməklə çandan çan əksik olmaz,	54
Bu dnyjany mən təcyrbə eilədim:	55
Arif olan, gəlin sizə sejləjim:	56
İnsan pajız ola, jazda dirilə,	57
Bu dnyjada yə sejl başa baladə:	58
Həcərhanım, qasın, gözün təhrində	59
Səhər vaxtı mənim myşkyl qaşymda	60
Adə tərən, ozy tərən balasə	61
Sevdiçijim, hanə gözəllər hanə?	62
Pasibani oldum mən dost rəhənlən,	63
Şahmar zyflərini gərəndən bəri	64
Əsdi sər-sər jeli jənə yzıma,	65
Cilvələni nə durursan qarşymda,	66
Gərəninə necə şahmar dolanəb,	67
Sallana-sallana gedən salatin,	68
Səhər-səhər bağda gözən nəzənin	69
Bəzənibən nə durursan qarşymda	70
Həq meji islama haram bujurdı,	71
Aj həzərət, gəlin sizə sejləjim:	72
Qafil kənləm, bu nə joldur tutubsan,	73
Sərraf jyz bəzəsə səngi-sijahə,	74
Myxənnəsə zamana, bimirvət fələk	75
Aqıldan kəm, huşdan qaşqın, dildən kyt,	76
Arif olan insafəndə kecməsin,	77
Mərifətə nəfs girdi çahada;	78
Gyn kimi ələmi tutubdur adın,	79
Ala gözlym səndən ajrə dyşəli	80
Səhər qaşq mah çamalən gərəndə	81
Əşq oduna janən janmaz aşkara.	82

Aman qasid, mənim ərzi-həlbə	83
Bilmirəm ki, nə bələb qul oldum.	84
Qabləjətdə, mərifətdə, kamalda	85
Əmrym ah-vajnan kecdi dnyjada,	86
Myddətdir gəzirdim mən təbib deyə,	87
Hər jətan gözələ gözəl demərəm,	88
Aşq olub dijar-dijar gəzənin	89
Bivəfanən, myxənnəsin, nəkəsin	90
Jyz ijdin bərin bəjən, bojun əj,	91
Məqrurlux eiləjib ustadam demə	92
Jaradan jaradəb kylli ələmi,	93
Nə sevda tapmışan, nə jəlaləmsən,	95
Bahar fəslə, jaz aylarə gələndə,	97
Bir aj jəgəm nobahardan kecəndə	99

TƏÇNISLƏR

Gənyl, sən ki, dysdyn eşqin bəhrinə,	103
Hiçrən tyçərarəjam, qəm şikəstəsi,	104
Əlifdən dərs aldım, əbəəd oxudum	105
O sərxəş jərişin, bu sallanəşən	106
Səndən ötry əmrym bərin beçərdim,	107
Şahmar zyflin bədnəzərdən daldala,	108
Aj nəzənin, dərdin mənim çanəmə	109
Saq əlində qəzəl şana sevdiçim,	110
İbtida ustaddan dərsim alanda	111
Xudam onnan məni joxdan jaradəb,	112
Xudam səni nə xəş gyndə jaradəb,	113
Var olsun Qarabağ, əçəb səfədr,	114
Myxənnəsə sejrəqəb xaini-xəbis.	115
Sabah dost zyflinə şana cəkəndə,	116
Elə qafil atdın gözün myzganən,	117
Gözəllər sultanə, mələklər şahə,	118
İsmün yə hərdirdi aj cəşmi xymar:	119
Qarlı daqlar gəldi dysdy araja,	120
Arif olan diqqət ilə fəhm elə,	121
Əlif həkəmy ilə, çim fərmanilə	122

DODAXDƏJMƏZ TƏÇNISLƏR

Gəldi jaz aylarə həsrət cəkər xak,	125
El jəridi jalnəz qaldıq səhrada,	126
Hər kəsin qəsdindən aşqılıq kecər	127
Sarsaqyla sejrə cəyxən səhraya	128
Qəjz eiləjər cən cəkələr daqlara,	129
Daqlar sinəsində lala sejr edər,	130

ÇBQALB TƏQNİSLƏR

Aj bimyrvət, həsrətini cəkməkdən	133
Aj əziz, yaxşı çan, min dərddə dərman,	135
Arif olan, bir dərd alıb çanını	137
Mə'rifət bəhrinə qavvasam dejən,	139
İsmi'n uc hərflə eləyim bəjan:	141
Gətyryb sazını girrəm mejdana,	143

GƏRAJLILAR

Gəzəl, sana mə'lum olsun:	147
Pənçərədən oqrun baxdım.	148
Durum dolanım başına,	149
Gəzəllər səjrağahısan,	150
Ala gözly, telli Cəfran,	151
Durum dolanım başına,	152
Kysma aj bimyrvət gəzəl,	153
Səhər çağ cəsmə ystə	154
Həsrətini cəka-cəka	155
Jar janında gynahkaram,	156
Gəzəl sənə nə vədəndir,	157
Köhnə jaram təzələndi,	158
Səhər-səhər sığal verir	159
Nə baxırsan pənçərədən	160
Bir. gəzəl kecdi qarşımdan	161

TƏRİFLƏMƏLƏR

Naqafıl cəxdə qarşıma	165
B'r gəzəl gərdym bugyn,	167
Mən səni bənzətimişəm	171
Jetişib bahar fəslə,	173
Qafıl pənçərədən baxdım,	175
Çanımı qurban eylərəm	178
Jaraşdırıb əndamına	180
Bugyn bir gəzəl görmüşəm,	182
Gəjibdən tər əndama	184
Ariflər, fəhm eləyin,	187
Çilvələndi tovuz kimi	190
Naqafıl cəxdə qarşıma	192
Məsədi, fəhm elə, gər,	194
Dəli Alb bir sədd acıb,	196
Dəli Aləmnin tərifini	199
Mərd ijdin məclisindən	203
Aləmdə dastan olub	205

HƏCVLƏR

Səjytdyr zatınız billəm mollalar,	211
Qarışdırma Şəmsəddini, Qazaq,	212
Bir adamsan bir adama nama jaz,	213
Qər'ib, qurbət eldə qız sevən oqlan,	215
Ala gözly, nazlı dilbər,	216
Danışdıq, barışdıq mərhəmət ilə,	218

BAQLAMALAR

Məqrurlux eyləyib ustadam dejən.	221
Altı gyndə dynja necə don gejdı?	222
İki bədən gərdym altınbaş baş var.	223
Bugyn bir əcazib gərdym,	224

MYXTƏLİF PARCALAR

Sən səjirdsən, hej dejirsən.	229
Bir bəvəfa dost jolunda	231
Qanlıda qonax qalanda,	233
Aman sicanın əlindən	236

DEJİSMƏLƏR

Aşəq Ələsgərlə şair Vəl'nin dejisməsi	241
Aşəq Ələsgərlə aşəq Hysejnin dejisməsi	245
Aşəq Ələsgərlə Həcərin dejisməsi	251

AŞƏQ ƏLƏSGƏRƏ BƏNZƏTMƏLƏR

Şair Vəli	255
Aşəq Musa	257
Şair Abdulla.	258
Aşəq Hysejn	259

İstehsalata verilmiş 9/Vİ-37.

Çap imzalanmış 25/XII-37.

Çap listi 8³/₈ Kağız formatı 72×105¹/₂.

Bir çap listində getmiş hərflər 76800.

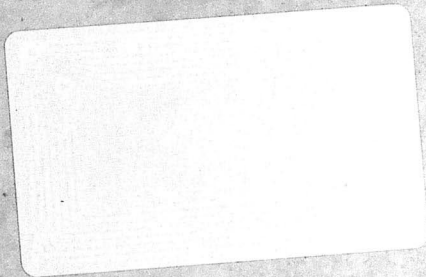
Baş Mətbuat Mədirliyi Məvəkkililiyi № 6664.

Azərbaycan № 2664.

Tiraj 15.000 Sifariş № 633.

Azərbaycan mətbəəsində basıldı, 26-lar a ulla „Kitab Sarajı“,
Bakı, Əli Bəyramov küçəsi.

Перевірено 1948 р.

MS-168134